LAISVĖ--LIBERTY
Vienintėlis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse valstijose
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose $8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ--LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827—1828
PRICE 5c A COPY

No. 11 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., Sausio (Jan.) 16, 1953 ★★★★ Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

KRISLAI

Mokslas Lietuvoje.
Gina brangias gyvybes.
Europa prieš Ameriką.
Nedarbas didėja.
Dalyvaukime.
Rašo J. Gasiūnas

Iš Vilniaus mus pasiekęs "Tėvyn. Balsas" paduoda įdomių davinių, kaip Lietuvoje plečiamas mokyklų tinklas.

"Štai tik naujaisiais mokslo metais 125 pradinės mokyklos yra pertvarkytos į septynmetes, 34 septynmetės į vidurines mokyklas. 1952-53 metais respublikoje veikia 250 vidurinių, 835 septynmetės ir 2,515 pradinių mokyklų, kuriose mokinasi 430 tūkstančių moksleivių."

Į mokyklų darbą įjungta dar tūkstantis naujų mokytojų, baigusių pedagoginį mokslą.

—o—

Toliau skaitome: Pereitais mokslo metais Vilniaus universitetą baigė 500 moksleivių. Karui pasibaigus tuoj buvo atkurtas minimas universitetas ir iki šiol jis išleido apie 2,200 įvairių sričių specialistų.

Šiais mokslo metais Vilniaus universitete mokosi apie 3,000 studentų.

Steigiamos mokslinės įstaigos kiekviename Lietuvos kampelyje. Tokio milžiniško mokslo darbo dar niekad Lietuvos žmonės nėra matę, koks dabar tęsiamas per visą respubliką.

—o—

1,500 protestantų bažnyčios kunigų pasiuntė prezidentui Trumanui prašymą pasigailėti nuteistųjų mirti Rosenbergų.

Šimtai įžymiausių Amerikos mokslininkų, daugelis atominės energijos mokslininkų taipgi prašo pasigailėjimo.

Teismo nuosprendį sudeginti Rosenbergus jie pasmerkia.

Dabar priklausys nuo baigiančio tarnybą prez. Truman žodžio, ar jis pakeis teismo nuosprendį, ar jis išgelbės brangias dviejų mažų vaikų tėvų gyvybes.

—:—

"New York Times" militarinis analistas Hason Baldwin aplankė 13 Vakarų Europos šalių ir visur rado žmonėse "augantį įsitikinimą, kad Rusija nemano užpulti Vakarus."

Tik keli aukštesni militaristai ir politikieriai plepa apie karo galimybes, o plačiosios žmonių masės yra įsitikinusios, kad visuotinio karo netolimoje ateityje visai nesimato.

Europos žmonės didelėje daugumoje kaltina Ameriką už naujo karo kurstymą.

—o—

New Jersey Valstijos Employment Service įstaiga praneša, jog su šių metų pradžia bedarbių apdraudos reikalaujančių skaičius yra pakilęs net keturis kartus, palyginus su pereitais metais.

Kitose valstijose bedarbių skaičius irgi didėja. Karinė gamyba jau nebepajėgia visų darbininkų pajungti darban.

Tai besiartinančios ekonominės krizės ženklai, kuriuos numato daugelis įžymių Amerikos ekonomijos mokslininkų.

—o—

Laikas ruoštis prie dienraščio Laisvės dalininkų suvažiavimo ir bankieto. Sausio 25 d. jau nebetoli. Nepamirškime savo pareigą dalyvauti.

Prez. Trumanas įspėja, kad sekamais metais jau sumažės Amerikos gerovė

Ekonominė taryba ragina valdžią pasiruošt blogesniems laikams

New York. — Septyni episkopalų protestantų bažnyčios vyskupai, 12 teologijos profesorių ir 142 visuomeniški kunigai jau prieš Kalėdų pasiuntė prezidentui Trumanui prašymą dovanoti likusiąją dalį bausmės vienuolikai įkalintų komunistų vadovų.

Tiktai dabar paskelbtas tas jų prašymas, į kurį prez. Trumanas dar neatsiliepė.

Eugene Dennis, John Gates ir 9 kiti įžymūs komunistai nuteisti iki 5 metų kalėjiman, pagal Smitho įstatymą, už "sąmokslą skelbti, kad reikėsią varu nuversti Amerikos valdžią."

Kunigų pareiškimas

Vyskupas Reginald Mallett, teologijos profesorius kun. Nels F. S. Ferre ir kiti pasirašiusieji prašymą prezidentui sako:

— Tie komunistai baudžiami už skirtingų politinių nuomonių pareiškimus. O visa Amerikos santvarka iki šiol pripažindavo teisę žmonėms skirtingai protauti... Jų laikymas kalėjime gi rodo daugybei žmonių užsienyje, kad Amerika jau praranda pasitikėjimą laisvomis savo įstaigomis.

"Pati Kalėdų dvasia reikalauja, kad prezidentas atleistų jiems bausmę, kad jie galėtų grįžti pas savo žmonas ir vaikus."

Izraeliečiai padegė sovietinį knygyną

Jeruzalė. — Govėda izraeliečių sukėlė riaušišką demonstraciją prieš Sovietų Sąjungą. Riaušininkai įmetė dėžę padegto gazolino į sovietinę knygų sankrovą Jeruzalėje. Bet gaisras buvo greit užgesintas ir mažai nuostolių tepadarė.

Tais žygiais jie protestavo, kad Sovietų valdžia suėmė šešis žydus daktarus, kaltinamus už sąmokslą nuodyti Sovietų valdininkus. (Kiti trys Maskvoj areštuoti daktarai yra rusai.)

Driscoll jau nekandidatuos į N. Jersey gubernatorius

Trenton, N. J. — Republikonas New Jersey valstijos gubernatorius Alfred E. Driscoll praneša, kad nekandidatuos trečiam terminui. Šiemet baigsis antras jo gubernatorystės terminas.

Jau keliolika republikonų peršasi kandidatuoti vieton Driscollo.

Jankiai numušė 8 Korėjos liaudininkų lėktuvus

Korėja. — Apie 200 Amerikos lėktuvų vėl bombardavo ir degino tiltus bei geležinkelių stotis Šiaurinėje Korėjoje, paliai rubežių su Mandžiūrija. Prieš juos pakilo būrys Korėjos liaudininkų rakietinių lėktuvų. Amerikonai, sako, nušovė 8 anų lėktuvus.

Amerikiniai nuostoliai ore paprastai skelbiami tiktai po savaitės.

BILIUS REIKALAUJA UŽGINT LINČIAVIMĄ

Washington. — Demokratas senatorius H. H. Humphrey įteikė Kongresui bilių, reikalaudamas baustinai uždraust linčiuot negrus.

Kiti biliaus posmai ragina įvesti teisių lygybę mokyklose, viešbučiuose, darbuose, traukiniuose ir kt., taip kad nebūtų skriaudžiami žmonės dėl jų odos spalvos, religijos ar tautinės kilmės.

Tą bilių jau parėmė Herbertas Lehman, šeši kiti demokratai senatoriai ir vienas savistovus republikonas sen. Wayne Morse.

Naciai rengėsi sukilt vakarinėj Vokietijoj; anglai suėmė jų vadus

Hamburg, Vokietija. — Karinė anglų valdyba areštavo penkis senuosius hitlerininkus Hamburge ir Duesseldorfe. Sužinojo, kad jie planavo iššaukti sukilima ir įsteigt nacių valdžią vakarinėje Vokietijoje, kuria kontroliuoja amerikonai, anglai ir francūzai.

Tarp suimtų nacių vadų yra ir du, kuriuos Hitlerio testamentas skyrė jo įpėdiniais.

Acheson giria karinį Atlanto šalių sąryšį

Washington. — Valstybės sekretorius Dean Acheson, minėdamas dvimetinę sukaktį Atlanto kraštų karinio sąryšio, gyrė tą sąryšį kaip "laisvojo pasaulio jėgą, pastojančią komunizmui kelią."

Hartford, Conn. — Generolas George C. Kenney, buvęs oro jėgų štabo vadas, kalbėdamas susirinkime saus. 13, pranašavo, jog "karas su Rusija neišvengiamas ir, tur būt, netolimas."

N. Y. CIO reikalauja palaikyti rendų kontrolę ir pataisyti įstatą dėl pensijų bedarbiam

Albany, N. Y. — Susirinkę 70 vadovų New Yorko valstijos CIO unijų nutarė reikalaut griežtai palaikyti rendų kontrolę ir pataisyti bedarbiams pensijų įstatymą.

CIO vadovų konferencija aštriai pasmerkė tūlų republikonų siūlymus valstijos seimeliui visai panaikint rendų kontrolę. Siūlytojai pasakoja, kad kontrolė "skriaudžia namų savininkus."

Valstijinės CIO organizacijos pirmininkas Louis Hollanderis pareiškė:

"Jeigu būtų susilpninta ar panaikinta rendų kontrolė, tai būtų didelė nelaimė šimtams tūkstančių įnamiu — jie taptų atiduoti valiai pelnagrobiškų savininkų."

Valstijiniai CIO vadovai taipgi reikalavo:

Panaikint skriaudingą bedarbiams Hugh-Brees įstatymą; pakelt bedarbiam pensijas iki $35 per savaitę, kol yra gana tam pinigų valstijiniame nedarbo fonde. Uždraust gubernatoriui grąžint "užsitarnaujantiems" fabrikantams įmokėtas jų duokles į nedarbo fondą.

Republikonas gubernatorius Dewey yra sugrąžinęs šimtus milijonų dolerių tokiems fabrikantams, kurie "duoda nuolatinį darbą" savo samdomiems žmonėms.

GRAFTERIS LAIVAKROVIŲ VADAS RYAN JAU TAIPGI "NORIS APVALYT UNIJĄ"

New York. — Tyrinėjančioji New Yorko valstijos komisija surado, jog beveik visi Darbo Federacijos Laivakroviu Unijos vadai ėmė kyšius iš kompanijų ir pelnėsi iš gengsterių-raketierių.

Komisija parodė, kad ir pats Joe Ryan, "amžinasis" unijos prezidentas, gavo apie $10,000 kyšių iš kompanijų.

Aikštėn iškilus jo graftui, Ryanas prisipažino, kad gavo $1,500 kyšį iš Kennedy and Daniels kompanijos, kuri bizniauja iš laivų prikrovimo bei iškrovimo. Ale, sako Ryanas, "tuos pinigus aš priėmiau į slaptą fondą tik kovai prieš komunistus."

Valstijinė komisija nusprendė toliau tyrinėti raketierius, grafterius ir gengsterius prieplaukose. Ryanas ir kiti unijos vadai todėl susirinko ir viešai paskelbė, kad jie patys "stengsis apvalyti uniją." Ryanas sakė norįs padaryti uniją "švaria, demokratine."

Ryanas gi yra toks "demokratinis," jog be rinkimų prezidentauja unijai.

Tyrinėjančioji komisija jau surado, kad unijos vadai:

Leido raketieriams gembleriauti tarp laivakrovių, už paskolas imti po 10 iki 100 procentų palūkanų per savaitę; ėmė iš kompanijų kyšius; leido samdymo bosams pardavinėti darbus; samdyti mažiau darbininkų, o priduoti kompanijoms saskaitas už daugiau; pro pirštus žiūrėjo į raketierius, kurie vogė išgabenamus bei įgabenamus daiktus; persekiojo, gal net žudė žmones, reikalaujančius sustabdyt gengsterizmą prieplaukose.

19,000 namų N. Jersey vis dar be elektros

Newark, N. J. — Ledyjantis lietus ir sniegas pereitą savaitę sutraukė tiek elektrinių laidų šiaurinėje New Jersey valstijos dalyje, kad dar ir šiandien 19,000 namų lieka be elektros Morris, Sussex, Warren ir Hunterdon apskrityse.

Po to subjurimo dar neatgaivintas ir 1,000 telefonų veikimas.

Kaip Tito "išrinktas" jugoslavų prezidentu

Belgrad. — Jugoslavijos seimas išrinko premjerą Tito prezidentu 568 balsais prieš vieną, kuris driso įmesti savo balotą į dėžutę prieš Tito.

Į prezidentus kandidatavo tiktai pats vienas Tito. Jo išrinkimas pakėlė tiktai Tito titulą, nieko daugiau nepakeisdamas. Prezidentas Tito toks pat diktatorius, kaip ir premjeras Tito.

Jugoslavijos sostinėje Belgrade plačiausiai kalbama ne apie Tito išrinkimą prezidentu, bet apie tą drąsuolį, kuris "slaptame balsavime" padavė balsą prieš Tito.

Protestantų vadovai ragina prez. Trumaną paliuosuoti 11 įkalintų komunistų

Sako, tie komunistai baudžiami už skirtingas politines mintis

Washington. — Prezidentas Trumanas metiniame savo pranešime Kongresui saus. 14 d. sakė, jog šie metai dar bus gerovišku, bet kai 1954 metais bus užbaigti didieji kariniai užsakymai fabrikams, tai greš rimta depresija, nedarbo krizė.

Jeigu, tačiau, Amerika nugalės tą depresiją, tai pasak Trumano, vėl prasidės gerovės gadynė; tuomet per sekančius 10 metų beveik padvigubės amerikiečių pajamos, pakildamos viso iki 500 bilijonų dolerių per metus.

Prezidentas nepaisė Ekonominės Patarėjų Tarybos daugumos, kuri numato gręsiančią pavojingą krizę po daugmeniškų karinių darbų užbaigimo. Du tarybos nariai prieš vieną ragino valdžią planuoti viešus darbus ir kitaip pasiruošti krizės laikams. Tik vienas tarybos narys sutiko su Trumanu, kad Amerika išvengsianti rimtos krizės.

Bet ir pats Trumanas pastebėjo, kad farmų produktų kainų smukimas rodo, jog apie 1953 metų pabaigą jau gal sušlubuos "gerieji laikai."

Amerikonų nuostoliai Korėjoje iki šiol

Washington. — Karinė valdyba saus. 14 d. paskelbė, jog Korėjos kare sekamai nukentėjo jau 128,721 amerikonas, būtent:

Užmušta 22,683, sužeista 93,269, be žinios dingo 9,282, nelaisvėn pakliuvo 2,093.

Atsirado 1,394, kurie pirmiau buvo paskelbti dingusiais.

Amerikos karių nuostoliai per savaitę pakilo 191.

Wasmes, Belgija. — Per nelaimę kasykloj čia žuvo 11 mainierių.

FBI tyrinės Eisenhowerio skiriamus valdininkus

Washington. — Senato užsienio reikalų komitetas įsakė slaptajai FBI policijai ištirti visus Eisenhowerio skiriamus antraeilius bei trečiaeilius valdininkus, apart departmentų galvų-ministrų.

Taigi FBI agentai tyrinės skiriamus ambasadorius, departmentų sekretorių-ministrų pavaduotojus ir kitus valdininkus bei valdininkėlius. Užgirs tik patikrintus priešus Sov. Sąjungos, komunistų ar šiaip kairiųjų.

FBI nekliudys tiktai tokių stambiųjų žuvų, kaip būsimasis valstybės sekretorius John Foster Dulles, apsigynimo sekretorius Charles Wilson ir panašūs.

Eisenhoweris pasižadėjo vykdyti to senatorių komiteto ir FBI šnipų patarimus prieš "neištikimuosius."

Senatorius ragina užgint armijai sovietines prekes

Washington. — Republikonų senatorius Hugh Butler davė pasiūlymą griežtai uždraust pirkti iš Sovietų Sąjungos ar jos draugų bet kokius daiktus, reikalingus amerikinei kariuomenei.

Phila. važiuotės streikas vyksta, nepaiso Mike Quillo

Philadelphia. —Nors CIO Važiuotės Darbininkų Unijos prezidentas Mike Quill smerkė streikuojančius 10,000 darbininku prieš miestinių busų, požeminių geležinkelių ir eleveiterių kompaniją, bet jie vis tiek sąlydžiai streikuoja. Reikalauja didesnio algos pakėlimo ir greitesnio valandų sumažinimo, negu Quill išsiderėjo iš kompanijos.

Streikui vadovauja vietinio unijos skyriaus pirmininkas Paul O'Rourke ir unijos centro sekretorius-iždininkas Gustav Faber.

Quill apšaukė šį streiką "anarchiniu, kriminaliniai nusidedančiu ir priešingu unijinei konstitucijai."

Jaunuolis nužudęs motiną ir seserį

Detroit. — Kennethas Lee Maurer, 20 metų amžiaus, prisipažino kirviu užmušęs savo motiną pergintą su ja.

Jis kaltinamas, jog sykiu mirtinai užkapojo ir savo seseri Janetę, 11 metų amžiaus. Bet sako neatsimenąs, ar nužudė ir ją.

Žmogžudis buvo pabėgęs į Miami, Fla., bet ten surastas ir Detroitan pargabentas.

ORAS. — Ūkanota, vėjuota ir gal bus lietaus.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$8.00	Canada and Brazil, per year	$9.00
United States, per 6 months	$4.50	Canada and Brazil, 6 months	$5.00
Queens Co.	$9.00 per year	Foreign countries, per year	$10.00
Queens Co.	$5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Azijos kraštų socialistai.

BURMOS SOSTINĖJE, Rangoon mieste, baigėsi Azijos kraštų socialistinių partijų konferencija, kurioje dalyvavo nemaža ir europinių kraštų socialistų lyderių, tarp kitų: Anglijos Attlee.

Ką gi ši konferencija nutarė?

Pirmiausiai ji nutarė sudaryti savo pastovią organizaciją, nepriklausančią Socialistų Internacionalui. Buvo pasiūlymų, kad visos Azijos kraštų socialistinės partijos įeitų į Socialistų Internacionalą ir jame veiktų, klausydamos jo direktyvų, bet kai dauguma konferencijos dalyvių tam pasipriešino, tai įnešimas ir buvo atmestas.

Konferencijoje dalyvavo Indijos, Burmos, Indonezijos, Malajų, Pakistano, Izraelio ir Japonijos socialistinės partijos. Japonijoje, beje, veikia dvi socialistų grupės, dešiniųjų ir kairiųjų — abi čia buvo atstovautos; dešinieji japonai socialistai ir Izraelio socialistų partija įeina į Antrąjį Internacionalą.

Kodėl gi ši konferencija pasisakė prieš Antrąjį Internacionalą?

Veikiausiai dėl to, kad Antrasis Internacionalas per visą savo gyvenimą pataikavo imperialistams, išnaudojantiems ir slopinantiems juodus ir geltonus žmones. Priklausyti tam Internacionalui reikštų visišką ryšių nutraukimą su Azijos kraštų masėmis, kovojančiomis prieš imperialistus, Antrojo Internacionalo palaimintus.

Turime atsiminti, jog šiandien Azijos kraštai, ypatingai Korėjoje, Malajuose ir Indo-Kinijoje, kenčia baisius smūgius, atneštus baltaveidžių imperialistų, su kuriais Antrasis Internacionalas kartu veikia. Tas pats yra ir Morokke ir Tunizijoje; tas pats yra Pietų Afrikoje ir Kenyjoje.

Įdomų ši Azijos kraštų konferencija nutarimą padarė žemės reformos klausimu. Pataikaudama milijonams varguomenės, konferencija pasisakė už dvarų likvidavimą, už agrikultūrinių koperatyvų kūrimą.

Daugiau: **Konferencija pasisakė už kolektyvinių ūkių steigimą,** "tik be administracinės prievartos."

Nemanykite, kad konferencijos pasisakymas už kolektyvinių ūkių steigimą buvo atliktas lengvai. Ne! Tam tūli priešinosi, bet jie turėjo pasiduoti daugumos valiai, gi dauguma supranta, jog pavergtieji, išnaudojamieji valstiečių milijonai nori kolektyvinių žemės ūkių, nes tai vienintėlė jiems išeitis iš baisios nedalios, iš vargo, iš skurdo.

Jei Azijos kraštų socialistai norės būti įtakingais savo kraštuose, tai jie turės griežtai kovoti prieš imperialistus ir prieš tuos, kurie juos palaiko, prieš Vakarų Europos socialistus. Jei Azijos socialistai norės, kad masės eitų su jais, tai jie turės veikti kartu su ten gyvuojančiomis komunistinėmis partijomis, panašiai, kaip daro kairieji Italijos socialistai.

O jei jie to nedarys, tai negalės savo partijų palaikyti, nežiūrint, kiek iš užsienio gautų jie paramos.

Kovotojai už taiką Lietuvoje.

NORS TRUPUTĮ PAVĖLUOTAI, mes dedame žemiau telpantį Eltos iš Vilniaus pranešimą, nes jis labai daug pasako. Skaitytojų dėmesį kreipiame ypatingai į du Eltos suminėtus asmenis, vyskupą **K. Paltaroką** ir **prelatą J. Stankevičių.** Abudu dalyvavo konferencijoje, abudu buvo išrinkti į visasąjunginę taikos šalininkų konferenciją.

Elta skelbia:

"Lapkričio 28 d. Vilniuje įvyko Lietuvos Respublikinio taikos gynimo komiteto plenumas. Plenumas išklausė Lietuvos respublikinio taikos gynimo komiteto pirmininko, Lietuvos TSR Mokslų akademijos prezidento profesoriaus J. Matulio pranešimą apie būsimąją Ketvirtąją Visasąjunginę taikos šalininkų konferenciją.

Delegatais į Ketvirtąją Visasąjunginę taikos šalininkų konferenciją išrinkti: **V. Babraitis** — Eišiškių rajono M. Melnikaitės vardo kolūkio pirmininkas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, **M. Balčiūnas** —Marijampolės pedagoginės mokyklos dėstytojas, **K. Baršauskas** — Kauno politechnikos instituto direktorius, **J. Brazauskas** — Šiaulių "Elnio" odos-avalynės kombinato štampavimo cecho viršininkas, **V. Brigmanas** — Lietuvos TSR Raudonojo Kryžiaus Draugijos Centro komiteto pirmininkas, **V. Burkauskas** — Vilniaus Valstybinio universiteto studentas, **E. Gelžinienė** — tekstilės pramonės darbuotojų profsąjungos respublikinio komiteto pirmininkas, **V. Jurkūnas** — Vilniaus dailės instituto direktorius, **B. Juškėnas** — Dūkšto rajono Darbo Žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas, **J. Juzeliūnas** — kompozitorius, **L. Kanclerienė** — Klaipėdos dramos teatro artistė, **B. Katinienė** — Vilniaus Iosios vidurinės mokyklos mokytoja, **M. Kaunaitė** — Lietuvos KP/CK darbo tarp moterų skyriaus vedėja, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas, **K. Kavaliauskas** — Utenos rajoninės ligoninės vyriausiasis gydytojas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, **J. Matulis** — Lietuvos TSR Mokslų akademijos prezidentas, **B. Mikutytė** — Klaipėdos "Trinyčių" fabriko verpėja, **J. Murauskas** — darbininkas, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatas, **K. Paltarckas** — vyskupas, Vilniaus arkivyskupijos ir Panevėžio vyskupijos valdytojas, **K. Petrauskas** — TSRS liaudies artistas, Stalininės premijos laureatas, **J. Skirpstas** — Lietuvos Žemės ūkio akademijos komjaunimo organizatorius, **J. Stankevičius** —kanauninkas, Kauno arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų valdytojas, **F. Šostakas** — Šalčininkų rajono "Raudonosios aušros" žemės ūkio artelės kolūkietis, **N. Timofejevas** — Vilniaus "Elfos" gamyklos šaltkalvis, **K. Vaitiekūnas** — Žagarės rajono "Pergalės" kolūkio brigadininkas, Socialistinio Darbo Didvyris, **V. Valsiūnienė** — rašytoja, **S. Vitkienė** — kolūkietė, Socialistinio Darbo Didvyris, **T. Zastarskytė** — Joniškio rajono "Gegužės Pirmosios" kolūkio pradinės mokyklos vedėja."

-:- PASTABOS -:-

Francūzijoj 1789 metais, laike revoliucijos, buvo nužudyta 19 kunigų ir vienuolių, atsisakiusių prisiekti naujai buržuazinei valdžiai. Jiems buvo nukapotos galvos.

Dabar popiežius rengiasi juos paskelbti šventaisiais. Bet ką jie, patapę šventaisiais, darys be galvų?

—o—

Kardinolas Spellmanas buvo nuvykęs Korėjon ir aplankė frontus. Ar tik jis nemanė, kad ir ten duobkasiai sustreikuos ir jam reikės streiko laužymui streiklaužius organizuoti, kaip kad New Yorke darė?

—o—

Ant visų JAV metalinių pinigų yra žodžiai "In God We Trust". Išeitų taip, kad metalas, iš kurio pinigai spaudžiami, yra Dievas ir mes į jį tikime, nes ant popierinių pinigų tų žodžių nėra.

—o—

Du Ponts kompanija laike Antrojo pasaulinio karo sumokėjo valdžiai 463 milionus dolerių taksų. Dabar valdžia grąžina 29 milionus atgal.

Kompanija gauna Kalėdinę dovaną, bet ir kompanijos darbininkai mokėjo taksus, tik juos valdžia užmiršo.

—o—

Buvęs Vatikano archyvo oficiozas, Monsignoras E. P. Cippico, už suktybes, falsifikavimą dokumentų vogimui pinigų, nuteistas 3 metams kalėti.

Jeigu jis per išpažintį prisipažino, kad vogė pinigus, tai popiežius turėjo išrišti jį iš griekų. Bet jis klaidą padarė—vogė popiežiaus turtą, tai atsidūrė kalėjiman.

—o—

Trys katalikų kunigai, išvyti iš Kinijos, atvykę į Hong Kong, skundėsi, kad Kinijoje mokiniai jiems pliaukšterėję per valgomąsias.

Kristus mokino: jeigu tau kas uždavė per vieną žandą, tuojau atsuk jam ir kitą...

—o—

Spauda praneša, kad Eisenhoweris tarėsi su buvusiu prezidentu Hooveriu šalies valdymo klausimais.

Jeigu Hooveris patarė Eisenhoweriui taip valdyti šalį, kaip kad jis valdė, tuomet vėl pamatysime ant paviršiaus žemės hooverinius miestus, kurių dar neesame pamiršę.

—o—

Spauda praneša, kad Rytinėje Vokietijoje valdžia naikinanti Buchenwaldo koncentracijos stovyklą, kurioje naciai iššudė virš 100,000 nelaisvių. Toje vietoje būsiąs užvestas miškas.

Ar nekeistai išrodo? Mes statome naujas koncentracijų stovyklas, o jie ten naikina...

Francūzijos valdžia praneša, kad jos armija Tunisijos tyruose ieškanti partizanų ir niekaip negalinti surasti.

Man rodosi, tai neapgalvotas žygis. Ir kokiems paraliams ju ieškoti, kuomet nuolatos jie patys pasirodo.

—o—

Kuomet 1925 metais Kaune buvo šaudoma į darbininkų demonstraciją, tai kunigas Krupavičius seime pareiškė: "Mes šaudėme ir šaudysime."

Kad šaudė, tai dvasiškas tėvelis gali ir dabar didžiuotis, bet kad "šaudys," tai jau turi užmiršti.

—o—

Lietuvoje šunponelis Plechavičius pasižymėjo darbininkų ir kareivių šaudymu. Jo buvo numylėtas šūkis: "Zimagorai! Visus zimagorus iššaudysiu arba pakarsiu!"

Bet kuomet Plechavičius išnešė sávo kudašių nuo tų "zimagorų", atsibastė Amerikon, tai dabar ir pats patapo karčminiu chalujum Vienok Amerikos lietuviai "zimagorai" ne šūkauja, kad tą chalują reikia pakarti.

—o—

Kunigas Krupavičius ir šunponelis Plechavičius — du broliukai dvinukai. Plechavičius "dorojo" Lietuvos žmones, o kunigas Krupavičius seime gyrėsi, kad šaudė ir šaudys.

Ir abiems Antanas Smetona pasakys: "Viešpačiai mano, liejote Lietuvos žmonių kraują, tai dabar sėskite dešinėje mano."

—o—

Amerikos Socialistų Partijos centras nutarė ateityje nestatyti savo kandidatų į aukštesnes šalies valdvietes.

Ir kokiems paraliams juos statyti, kuomet patys vadai agituoja ir balsuoja už republikonų partijos kandidatus. Dabar tik lauksime, kada centras praneš, kad Socialistų Partija susijungia su republikonų partija į vieną kūną. **Švenčioniškis.**

Iš pavydo peršovė daktarą, jo žmoną ir pats nusižudė

Freeport, L. I., N. Y. — Gyvanašlis Horace Oles, maisto pardavinėtojas, 58 metų amžiaus, pavojingai peršovė daktarą J. Cl. Carterį, 53 metų, ir naują daktaro pačią, buvusią gyvanašlę, 36 metų, ir pats nusišovė.

Taip Oles atkeršijo už tai, kad jinai, kelis metus draugavus su juom, paskui ištekėjo už dr. Carterio, taip pat gyvanašlio.

Formoza. — Kinų tautininkų vadas Čiang Kai šekas gyrėsi "jau pasiruošęs įsiveržti į Kinijos sausžemį."

K. Kedaitis

Mokytojai Lietuvos mokykloms

VILNIUS. — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XIX suvažiavimo direktyvose dėl penktojo penkmečio plano TSR Sąjungai išvystyti 1951—1955 metams yra nubrėžti istoriniai uždaviniai liaudies švietimo srityje: "Iki penkmečio pabaigos baigti pereiti nuo septynmečio mokslo prie visuotinio vidurinio (dešimtmečio) mokslo respublikų sostinėse respublikinės priklausomybės miestuose, sričių, kraštų ir stambiuosiuose pramonės centruose. Paruošti sąlygas, kad kitame penkmetyje būtų galima pilnutinai įgyvendinti visuotinį vidurinį (dešimtmetį) mokslą kituose miestuose beikaimo vietovėse."

Artimiausiu laiku Lietuvoje žymiai padidės mokytojų skaičius. Į Lietuvos pedagoginius institutus per 1951—1955 metų laikotarpį bus priimta 2,3 karto daugiau studentų, negu per 1946—1950 metus.

Jei buržuazinėje Lietuvoje tebuvo iš viso 58 gimnazijos ir 40 progimnazijų, tai šiuo metu Tarybų Lietuvoje veikia 250 vidurinių, 835 septynmetės ir 2,515 pradinių mokyklų. Vien šiais metais įsteigta 35 naujos vidurinės ir 125 septynmetės mokyklos. Be to, respublikoje yra apie 200 mokyklų suaugusiesiems, kurie buržuazijos viešpatavimo ir vokiškųjų fašistų okupacijos metais neturėjo galimybės mokytis. Šiose mokyklose mokosi apie 20 tūkstančių žmonių.

Respublikos mokyklas lanko apie pusė milijono moksleivių, tai yra beveik dvigubai tiek, kiek buržuaziniais laikais.

Biudžeto asignavimai švietimo reikalams šiais metais Lietuvoje sudaro beveik 370 milijonų rublių.

Buržuazinėje Lietuvoje 1937 metais tebuvo iš viso trys mokytojų seminarijos ir vienas mokytojų institutas. Dabar respublikoje mokytojus rengia 10 pedagoginių mokyklų, 3 mokytojų institutai, pedagoginis institutas, o taip pat Vilniaus valstybinis universitetas.

Tarybų Lietuvoje dirba apie 19 tūkstančių mokytojų. Vien per kelerius paskutinius metus į vidurines mokyklas atėjo dirbti 4 tūkstančiai mokytojų, išėjusių pedagoginį mokslą. Be to, 5,500 mokytojų, neturėjusių specialinio pedagoginio mokslo, išėjo jį neakivaizdiniu būdu mokydamiesi pedagoginio mokslo įstaigose.

Mokytojams, kurie mokosi neakivaizdiniu būdu, laikant egzaminus ne tik mokomas darbo užmokestis jų darbovietėse, bet ir apmokamos kelionės išlaidos, dienpinigiai, nemokamai duodamas butas ir tt. Siekiant, kad mokytojai galėtų patobulinti savo kvalifikaciją, susipažinti su pasiekiamais pasiekimais mokslo ir pedagogikos srityje ir pasikeisti patyrimu, įsteigtas respublikinis mokytojų pasitobulinimo institutas. Prie šio instituto veikia visų mokykloje dėstomų mokslo dalykų kabinetai. Kabinetams vadovauja prityrę pedagogai, kurie teikia metodinę pagalbą jauniesiems mokytojams. Be to, visose Lietuvos srityse veikia rajoniniai metodikos kabinetai, kurie organizuoja pasikeitimą darbo patyrimu mokytojų tarpe.

Visi puikiai atmena, kaip sunkiaisiais Pilsudskio diktatūros metais Vilniaus krašte buvo uždarytos lietuviškos mokyklos, buvo draudžiama kalbėti lietuviškai viešose vietose. Tokią pat antagonistinę propagandą lenkų atžvilgiu Lietuvoje varė smetoniškieji fašistai. Dabar Vilniaus srityje veikia mokyklos, kuriose dėstymas vyksta lietuvių kalba, o taip pat eilė mokyklų lenkų tautybės vaikams, kuriose dėstoma jų gimtąja kalba. Kad galima būtų parengti mokytojus, reikalingus toms mokykloms, kuriose dėstoma lenkų kalba, Naujojoje Vilnioje įsteigtas mokytojų institutas, o Trakuose—pedagoginė mokykla. Šiose mokslo įstaigose dėstymas vyksta lenkų kalba.

Kilnusis mokytojų darbas Tarybų šalyje yra liaudies aukštai vertinamas. Labai garsus yra matematikos vadovėlio autorius mokytojas Klimavičius. Daug kam teko mokytis iš jo vadovėlio. Klimavičius ir dabar tęsia savo vaisingą pedagoginę veiklą Alytaus pedagoginėje mokykloje, ugdydamas būsimuosius pedagogus. Už nuopelnus liaudies švietimo srityje, už ilgametį pedagoginį darbą mokykloje jam suteiktas Lietuvos TSR Nusipelniusio mokytojo vardas.

Sąjunginė vyriausybė neseniai apdovanojo Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu Šiaulių J. Janonio vardo vidurinės mokyklos mokytoją Vladą Markauską už ilgametį darbą mokykloje, o Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas suteikė jam Lietuvos TSR Nusipelnusio mokytojo vardą. Aukščiausiąjį apdovanojimą — Lenino ordiną — gavo Veprių septynmetės mokyklos direktorius J. Jurkūnas. Jis yra išrinktas TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Vyriausybinių apdovanojimų susilaukė taip pat daugelis kitų respublikos mokytojų.

Tik Tarybų Lietuvoje mokytojai gavo galimybę tobulinti savo žinias, kelti kvalifikaciją, tapti aukštųjų mokyklų dėstytojais.

Lietuvos nusipelnęs mokytojas Šinkūnas, garsus geografijos vadovėlių autorius, šiuo metu dėsto Vilniaus valstybinio universiteto gamtos mokslų fakultete. Čia pat kaipo geografijos dėstytojas dirba buvęs mokytojas S. Tarvydas.

Tauragės mokytojų seminarijoje, o paskui Šilalės ir Laukuvos gimnazijose dėstė P. Vaičiulionis. Buržuaziniais laikais jis niekuomet nė svajoti negalėjo dėstyti aukštojoje mokykloje. Dabar štai jau antri metai Vaičiulionis vadovauja matematikos katedrai Šiaulių mokytojų institute, perteikia savo ilgamečio darbo patyrimą būsimiesiems mokytojams.

Tarybų valdžia sudarė visas sąlygas vystytis ir augti lietuviškajai mokyklai, kuri tapo tikra švietimo įstaiga, skleidžiančia plačiosiose liaudies masėse pačius priešakinius pasaulyje mokslą ir kultūrą.

BUFFALO, MOKYTOJAI NENORI RAGANGAUDŽIŲ

Buffalo, Y. N. — Frank J. O'Day, miesto Mokytojų Sąjungos pirmininkas, sakė:

"Mes sutinkame, kad būtų tyrinėjama komunistų veikla Buffalo mokyklose, bet mes nenorime, kad tyrinėtojai elgtųsi kaip ragangaudžiai."

Kopenhagen, Danija. — Skleidžiasi influenza Danijos armijoj. Kasdien atvežama ligoninėn apie 50 taip sergančių kareivių.

Washington. — Kai kurie kongresiniai demokratai taipgi pritaria republikonų siūlymui numušti taksus 11 procentų.

Laisvės bendrovės šėrininkų suvažiavimas

Prabėgus seniesiems metams, sparčiai artinasi Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimas. Aišku, progresyvė visuomenė šį įvykį skaito svarbiu ir rūpinasi pasveikinimu suvažiavimo, ir tąja proga doleruku-kitu apdovanoti savo dienraštį.

Darbininkiškai spaudai sunkūs buvo pereiti metai. Nieko geresnio negalima tikėtis ir šiais metais. Brangumas gyvenimui reikmenų eina vis blogyn, o jau girdisi pranašysčių ir iš atsakomingų valdininkų, kad šiais metais darbai gali sumažėti. Taigi jau įmatoma, jog spaudos išlaikymo našta šiemet gali dar pasunkėti.

Tačiau, apšvietą brangindanti žmonės, viltimis kaip kas bus, savęs neapgaudinės. Išanksto pasiruoš remti savo spaudą ir tęs apšvietos platinimo darbą. **Mūsų pirmieji žingsniai sustiprinimui savo dienraščio yra Laisvės suvažiavimas.** Visur tenka pasirūpinti, kad suvažiavimo proga būtų paremtas mūsų dienraštis finansiniai. Labiausia į tai kreipti dėmesio organizacijos. Dabar įvyksta organizacijų mitingai ir dienraščiui parama juose turi būt prisiminta.

Labai svarbu yra dalininkų dalyvavimas suvažiavime. Suvažiavimo pradžia 10-tą val. ryto. Beje, suvažiavimas įvyks sausio-Jan. 25 d. Po suvažiavimo bus banketas. Prašome iš anksto įsigyti banketo bilietus. Kaina tik $3.00. Plačiau apie banketą prašome pasiskaityti skelbime. Bankete norime pasimatyti ir su svečiais iš toliau. O vietinius tai prašome skaityti būtina savo pareiga bankete dalyvauti.

Labai svarbu iš anksto žinoti, kas iš kur atvyks į suvažiavimą ir banketą. Būkite malonūs informuoti apie tai Laisvės administraciją. Visi rūpinkimės ir darbuokimės, kad suvažiavimas ir banketas pavyktų.

Laisvės Administracija

IVAIRUMŲ PUSLAPIS

Senos ir naujos operacijos garankščiuotoms vėnėms

Garankščiuotos venos-kraujagyslės blauzdose yra nesmagus ir negražus dalykas.

Venomis kraujas plaukia į širdį. Jeigu venos sveikos, tai visas kraujas iš kūno audinių reguliariai sugrįžta širdin, kuri tada pumpuoja jį į plaučius O plaučiuose apsivalęs ir deguonies (oksigeno) gavęs kraujas eina antron širdies pusėn. Iš čia gi širdis varo kraują arterijomis, skirtingomis kraujagyslėmis į visas kūno dalis.

Kaip atsiranda garankščiuotos venos

Garankščiuotos venos (varicose veins) susidaro todėl, kad paviršiniuose blauzdų sluoksniuose pritvinksta per daug kraujo—jis nepaspėja pilnai plaukti aukštyn su kiekvienu širdies tvaktelėjimu. Dalis pasilieka išsipūtusiose paviršutinėse venose, kas yra ir nedailu, ir nesveika.

Vožtuvėliai

Sveikose venose yra vožtuvėliai (čiaupos, valves). Kiekvieną kartą, kai širdis susitraukia, tie vožtuvėliai aklinai užsidaro, taip kad kraujas negali kristi žemyn ir turi plaukti aukštyn, link-kui širdies. Bet jeigu vožtuvėliai sugenda ir negali pilnai užsidaryti, tai dalis kraujo smunka žemyn, ir dar labiau plečia venas blauzdose.

Kartais vožtuvėliai tinkamai neužsidaro todėl, kad prastai veikia tam tikri nervai.

Kai kurie gydytojai įžiūri, jog tūlos bakterijos gadina vožtuvėlių veikimą.

Beveik visi pripažįsta, kad rūkymas ir alkoholis prisideda prie venų ištižimo.

Tačiau, yra milijonai nerūkančių ir alkoholio neragaujančių, kuriuos taip pat vargina garankščiuotos kraujagyslės.

Senosios operacijos

Seniau paprastai buvo leidžiama tam tikri chemikalai, kad uždarytų blogą veną, idant kraujas negalėtų užkliūti joje ar jos šakose. Paskui surasta, kad jeigu užveržiama didžioji vena paslėpsnyje, ir dar įleidžiama chemikalų, tai geriau pasinaikina garankščiuotos venos.

Bet ir ši dviguba operacija kartais prastai patarnaudavo žmogui.

Sekminga naujesnė operacija

Amerikos armijos ir laivyno gydytojai Antrajame pasauliniame kare visai išimdavo sugedusią veną kareiviui bei jūreiviui, kuris kitaip buvo tinkamas karinei tarnybai.

Keli kariniai daktarai tardavosi, kokią veną išimti ir kaip. Paskui rekrutas būdavo "apmarinamas" ir padaroma operacija.

Vienas lietuvis jūreivis plačiau papasakojo šių žodžių rašytojui apie tokią sekmingai padarytą operaciją. Pranyko tam dailiam vyrui garankščiuotos kraujagyslės, ir sugrįžęs iš tarnybos, jis džiaugėsi: "Na, tai dabar galėsiu jau be gėdos maudytis Coney Islando jūroje."

Kitas lietuvis iš New Jersey skundėsi, jog tūlas daktaras draskė jam venas, draskė ir švirkštė į jas deginančius chemikalus. Sako: "Daug privargau ir veltui pinigų praleidau, o venos pasiliko taip pat blogos, gal net dar blogesnės. Taigi ir dabar turiu nešioti gumilastikines pančiakas arba suvaržyti blauzdas bandažais. Kitaip negalėčiau atlikti darbo, kur turiu visą laiką stovėti."

Naujos rūšies operacija

Neseniai išrasta skirtinga ir, tur būt, sekmingiausia operacija garankščiuotoms venoms panaikinti. Daroma šitaip:

Gydytojai suranda "kaltininkę" veną. "Apmarina" žmogų. Padaro du ar tris nedidelius įpjovimus žemiau kelio, žiūrint, kur vena eina ir kaip vingiuojasi. Įkiša tam tikrą instrumentą į didesnįjį, aukštesnį prapjovimą. Varo tą ploną, kaip vielą, instrumentą žemyn per veną iki kulnies, ir paskui ištraukia laukan visą sugedusį venos gabalą.

Ši operacija dar ir tuom naudinga, kad blauzdos išvaizda liekasi daili, nesudarkyta rumbėmis, randais bei kitais pjaustymų ženklais.

Kai kurie, bijo, kad, išėmus garankščiuotą veną, gal visai užsitvenks kraujo dalis, praradus sau kelią atgal į širdį. Bet tai tuščia baimė. Juk yra šimtai kitų gretimų ir gilesnių venų. Tad jos perima sau visą išimtos venos darbą ir gerai jį atlieka. **N. M.**

PRAKAITAVIMAS IR SVEIKATA

Žmonės dirbdami gauna ir prakaituoti. Tai žmogus, užsidirbdamas pragyvenimą, po biskį prakaituodamas, nors to ir nejausdamas, gamina savo fizinei paiėgai sudrūtinimą.

Per daug didelis prakaitavimas būna dirbantiems prie karštų plieno virinimo katilų; jiems pernemier išbėga daug prakaito. Čia, suprantama, mes darome išimtį. Kurie tokius darbus atlieka, tai yra drūtų muskulų vyrai ir pajėgia savo fizinę paiėgą atgaivinti per bėgančias trumpas valandas.

Aš čia turiu omenyje senesnius ir silpnesnius žmones, ypač knygvedžius, sėdinčius raštinių darbininkus arba ir lengvų išdirbysčių žmones, kurie sėdėdami dirba. Apie tuos daugiausiai ir kalbėsime, kaip ir kokiomis aplinkybėmis jie turėtų gauti progą biskį išlieti savo atsiduodančio prakaito.

Geriausia jiems būtų užsiimti sporto veiksmais — viduje ridinėti kelias "boles" grindimis, lauke golfą lošti, kam išteklius leidžia užsimokėti.

Iki šiol kalbėjau vis apie natūrali prakaitavimą ir kokiomis aplinkybėmis žmogus gauna apvalyti savo kūną nuo negeistinų susidėjusių rūkščių.

Dirbtinis prakaitavimas

Dabar imsime pakalbėti apie mechaniską, dirbtinį išsiprakaitavimą. Žinoma, šis nėra toksai naudingas kultūrinimui fizinės kūno jėgos. Tai yra pripažinta iš tolesnių laikų. Bet visgi daug sykių geriau tatai atlikti, kaip išmanai ir kokiomis aplinkybėmis gali, bile prašalinai kūno nesmagumus.

Na, tai kas gi yra dirbtinis prakaitavimas? Tai gulėjimas prieš saulę — po stiklais, 'Russian' bei 'Turkish Bath' maudynė, sausoje šilumoje prakaitavimas. O ir naminę maudynę prisileidus karšto vandens, taip pat užtenkamai išprakaituojama. Vis tai vadinasi dirbtinis prakaitavimas. Nes žmogus įlindai, atsigulei, nereikia muskulų judinti ar lankstytis. Gulėk sau, o prakaitas jau bėga savo keliu.

Kokios rūšies žmonėms yra geriausia toks prakaitavimas? — Tiems vyrams ar moterims, kurie yra nutukę, ir seniems. Nes tie žmonės neturi jokio patraukimo judėti, kad, taip sakant, "suduoti sau kulnim į užpakalį" ir padaryti šuolį kitą pirmyn, nors ir lėtai.

O žinoma, turime ir pripažinti, kaipo seniems žmonėms, kad geriausia jiems išeitis naudojant dirbtinį prakaitavimą, maudynę.

Gyvenantiems New Yorke yra rusiškų ir turkiškų pirčių, bet už miesto sienų jau tik gauni vonią, maudynę. Bet, geriau nesant, ir to užtenka. Sykį per savaitę, atsigulęs maudynėn, prisileidai, kaip galima pakęsti, šilto vandens, išsišutinai sau sustingusius kaulus, tai ir gerai iki kitai savaitei.

Bet čia ant vietos reikia padaryti ir pastabą. Kas turi širdies silpnumą arba aukštą kraujo spaudimą, tokiems karšta maudynė neduos naudos, o gali būti ir bloga.

Pažink, žmogau, patsai save

Pas žmogų randasi keturi pripažinti kanalai, kurie apvalo jo kūną. Pirmas—tai žarnų keliai; paskui — inkstų, plaučių ir odos takai.

Šiems organams gerai dirbant žmogaus kūne, bent du sykiu per dieną išmatos išeina. O jeigu bile vienas iš tų organų apšlumba arba nustoja veikęs, tada žmogus patampa bejėgiu, silpnu ir ligoniu.

Čia mes paliksime nuošaliai tris dalykus — žarnas, plaučius ir inkstus. Paimsime vien tik odą ir prakaitavimą.

Oda yra labai svarbus žmogaus kūne organas, paliečiantis ir kitus organus, nors daugelis klaidingai supranta, būk oda neprisideda prie žmogaus sveikatos ir gražumo palaikymo.

Geriausias patėmijimas apie odos užvarginimą bus; Jeigu iš ryto, prausiantis burną, gauna sušlapti pažastis, tada oras net pro šalį einančiam atsiduoda. Tatai parodo, kad jis ar ji turi vartoti prakaitavimo procesą, kad palengvinti odą, paliuosuoti ją nuo rūkščių ("asikų"), kad ir oda galėtų kvėpuoti, veikti, kaip ir kiti kūno organai.

Ant galo, turiu pabrėžti, jog tūli žmonės žiemos laiku nė tiek prakaito nepralieja, kad nosinės kamputis sudrėktų. Tokiems reikėtų imti prakaitavimo maudynes du ar tris sykius per savaitę. **K. Depsas.**

Kaz. Bevardžio Margumynai

Valdžios smegenų trustas pradėjo susirūpinti dėl spartaus daugėjimo šioj šalyje gyventojų.

Apskaičiuojama, jei dabartiniu tempu ir toliau gyventojų skaičius didės, tai 1965 metais turėsime 175 milijonus gyventojų. Maisto importas jau ir dabar žymėtinai didesnis, negu eksportas.

—o—

New Jersey gub. Driscoll eks-sekretorius H. Adonis dliavoja užsienyje ir negrįžta aiškintis grand džiūrei kaip gemblerių patronas. Tik viename Bergen County gembleriai sumokėjo Adoniui $228,000. Bet manoma, kad ir šiame County kyšių už gemblerių globojimą buvo daug daugiau.

—o—

Ford Motors Co., Edgewater, N. J., praeitais metais pagamino automobilių ir sunkvežimių 82,120.

Edgewater auto. išdirbystė yra antra Fordo automobilių didžiausia išdirbystė Jungtinėse Valstijose.

—o—

Jungtinės Valstijos turi aukso už 24 bilijonus, 300 milijonų dolerių. 12 ir pusė bilijono randasi paslėpti Fort Knox, Ky. Kiti bilijonai išskirstyta į miestus Philadelphia, Denver, San Francisco, Seattle ir New York.

—o—

1927 metais Chicagoje, kumštynėse Gene Tunney su Jack Dempsey, gauta už įžangos tikietus $2,658,600. Tunney buvo to laiko pasaulinis kumštininkų čempionas. Jo atlyginimas už tas kumštynes buvo $990,445. Tai iki šiol didžiausios įeigos už kumštynes.

—o—

Jungtinių Valstijų valdžia nuo blaivybės (prohibition) panaikinimo per 20 metų taksų gavo už alkoholinius gėrimus 36 bilijonus, 900 milijonų dolerių.

Kazys Bevardis.

IŠ ISTORIJOS

Rašo D. M. Šolomskas

MŪSŲ LAIKŲ ŽALGIRIS—"KOLOSALIS" ir GENEROLŲ KAULAI

1410 metais lietuviai, rusai, lenkai ir čekai bendromis pastangomis kirto didelį smūgį vokiečių kryžiokams prie Žalgirio— Grunvaldo, netoli Tannenbergo miestelio, Rytų Prūsijoj. Po šio smūgio kryžiokai ilgai negalėjo atsigauti. Per šimtus metų vokiečiai nacionalistai visaip stengėsi nuslėpti tą jiems smūgį.

1914 metais, kada Rusija, prašant Francijos, metė į Rytų Prūsiją savo dvi armijas, vieną iš Lietuvos, o antrą iš Lenkijos, tai vokiečiai pasinaudojo generolo Renenkampfo išdavyste ir sudavė skaudų smūgį Antrajai rusų armijai, generolo Samsonovo vadovaujamai, tarpe Deutsch Eylau ir Allenšteino. Vokiečiai imperialistai stengėsi pagalba šios pergalės nuslėpti jiems suduotą smūgį prie Žalgirio 1410 metais. Netoli Tannenbergo ant vieno akmens iškirto, būk ten stovėjo vokiečių armijos komandierius generolas Paul Hindenburg ir jo štabo viršininkas gen. Ludendorf 1914 m.

Kada hitlerininkai Vokietijoj įsigalėjo, tai jie, besiruošiant pavergti pasaulį, dar daugiau išpūtė vokiečių 1914 metų pergalę. Netoli Tannenbergo buvo pastatytas "Kolosalis" paminkslas iš pilkai rūdų plytų. Tai milžiniškas apvalos formos pastatas, kaip didžiulis kalėjimas. Iš visos Vokietijos buvo atvežta daugybės generolų palaikai, kurių daugelis buvo mirę keli šimtai metų atgal, ir čia į specialiai "Kolosalio" sienose padarytas patalpas jie palaidoti. Čia generolas Hindenburgas ir fašistų vadas Hitleris pirmu kartu, laike tų laidotuvių, susitiko. Čia vėliau buvo ir Hindenburgas palaidotas.

Vokiečiai fašistai Tannebergo sritį pavertė į išpūsto nacionalizmo šventovę. Čia nuolatos susirinkdavo jų vadai, planavo pasaulio pavergimą. Čia jie darydavo karo parodas. Ir vis tai buvo daroma išpūtimui vokiečių karinių gabumų, o nuslėpimui jiems suduoto smūgio 1410 metais Tannenbergo srityje.

Hitlerininkai vėl apsigauna

Laike Antrojo pasaulinio karo tarybinė komanda nesilaikė tos žalingos teorijos, kad "priešas negabus." Ji suprato, ji mokė, kad priešas yra gabus, žiaurus, veidmainingas, aršus, bet tarybiniai komandieriai ir kovūnai **turi būti už priešą gabesni, drąsesni, kovingesni.** Ir kad taip buvo, tai karo laiku pripažino ir tarybinės šalies nedraugai.

1944 metais hitlerininkai buvo ištrenkti iš Lietuvos. Spalių mėnesį tarybinė armija tarpe Širvinto ir Goldapo perkelė mūšius į Rytų Prūsiją linkui Gumbinės. Kaip jau atžymėjome, vokiečiai buvo Rytų-Prūsiją pavertę į milžinišką tvirtovę. Tarybų armijos komanda ruošė jėgas ne vien Rytų Prūsijos užėmimui, bet smūgiui hitlerininkams net Berlyne.

Tarybinės armijos apsistojimą Rytų Prūsijoj naciai palaikė, kad ji "silpna", "negali įveikti milžiniškas vokiečių tvirtumas". Hitleris sutraukė į Rytų Prūsiją 40 divizijų, jų tarpe daug tankų divizijų, bendrai apie 600,000 vyrų, daug karinės technikos. Turėdamas mintyje, kad Latvijoj dar yra apie 400,000 apsuptų nacių, tai Baltijos kampe jis turėjo apie milijono vyrų jėgą. Per daugelį metų tarpe vokiečių hitlerininkų buvo platinama tūla apysakiška knyga, kurioj buvo rašoma, kad milžiniškos Sovietų jėgos maršavo "Vokietijos okupavimui", bet tas jėgas hitlerininkai ir jų talkininkai sumušė prie didžiulio Balatono ežero Vengrijoj, ir karą laimėjo. Gale 1944 metų Hitleris ir jo komanda nusitverė už tos pasakos ir tikrai pradėjo didžiulį tankų jėgomis puolimą Balatono ežero srityje.

Jo planas buvo nualinti Tarybų armijos dalinius Rytų Prūsijoj, tada iš Rytų Prūsijos ir Latvijos iš šiaurių, ir nuo Balatono ežero iš pietų apsupti tarybines jėgas Lenkijoj ir Lietuvoj, sunaikinti, vėl įsiveržti į Tarybų Sąjungą, paimti Maskvą, laimėti karą rytuose ir jau tada atsisukti prieš Angliją ir Ameriką. Hitlerininkai ant pastarųjų turėjo didelį pranašumą, ką parodė nacių kontr-atakos gruodyje, 1944 metais, Luxemburge ir Belgijoje.

Churchillas prašo Sovietų pagalbos

1944 metais, viduryje gruodžio, Hitleris metė dvi tankų armijas prieš anglo-amerikiečius Luxemburge ir Belgijoj tikslu suvaryti juos į jūras. Anglo-amerikiečių komanda buvo užklupta "netikėtai", kas tikrumoj niekados karo laiku negali būti, nes visada turi tikėtis priešo veiksmų. Amerikietis rašytojas Ralph Ingersoll, kuris vėliau parašė knygą "STOP SECRET," kuris buvo prie Amerikos aukštos komandos, apie tą hitlerininkų puolimą rašo:

"Vokiečiai sudaužė mūsų apsigynimo liniją į vieną dieną ant 50 mylių fronto ir veržėsi per tą spragą, kaip vanduo, išlaužę užtvanką. Gi visais keliais į vakarus galvatrukčiais bėgo nuo jų amerikiečiai, gelbėdami savo gyvastį. (pusl. 248).

Toliau jis rašo:

"Amerikos komanda buvo nusiminus ir nežinojo ką daryti. Pirmoji jų armija buvo ištaškyta pirmais nacių smūgiais. Jos visi sandėliai maisto, ginklų, gazolino pateko į hitlerininkų rankas..." Naciai pačiupo 100,000 galionų amerikiečių gazolino dėl savo tankų ir trokų. Amerikiečių Pirmoji armija neteko 100,000 vyrų užmuštais ir belaisviais...

" Naciai terorizavo amerikiečių užfrontę, persirengę į amerikiečių uniformas... Ore viešpatavo hitlerininkų lėktuvai, kurie ne vien bombardavo demoralizuotas armijos dalis, bet ir prieplaukas."

Anglų-amerikiečiu padėtis buvo kritiška. Kapitalistinė spauda šaukė, kad "Sovietai išdavė talkininkus", nes jie nepuola Berlyno. Tarybų armijos komanda traukė jėgas, kad kirsti smūgį apie pabaigą sausio, 1945 metais. Tarybų fronte buvo žiauri žiema, lėktuvai negalėjo tinkamai veikti; artileriją sunku kilnoti.

Bet Anglijos premjeras Churchillas vardan saves ir Roosevelto prašė Stalino, kad Sovietai gelbėtų anglo - amerikiečius. Jis, tarpe kitko, rašo: "Aš būsiu dėkingas, jeigu jūs galėsite man pranešti, ar galime mes laukti stambaus rusų išstojimo ant Vislos arba kuriame kitame fronte dar sausyje?"

1945 m., sausio 7 d., Stalinas jam atsakė: **"Imant atydon talkininkų padėtį vakariniame fronte, Sovietų vyriausioji komanda nusprendė paskubinti ofensyvo pasiruošimą, ir nesiskaitant su blogu oru, atidaryti platų ofensyvą prieš vokiečius išilgai viso centralinio fronto, ir ne vėliau, kaip antroje dalyje sausio."**

Milžiniškas Tarybų ofensyvas

Ir Tarybų šalies valdžios ir armijos vadai, pildydami savo žodį, pradėjo puolimą į Rytų Prūsiją iš Lietuvos dar sausio 13 dieną — dalimis Pirmojo Pabaltijo fronto linkui Klaipėdos ir Tilžės; visomis jėgomis Trečiojo Baltarusijos fronto linkui Mozūrų ežerų, Lutzeno ir Karaliaučiaus linkui. Gi atkirtimui visų hitlerininkų jėgų Rytų Prūsijoj sausio 16 d. puolė Antrasis Baltarusijos frontas iš Lenkijos linkui Marienburgo ir Elbingo. R. Ingersoll minime veikale tą tarybų ofensyvą aprašo:

(Tąsa 4-tam puslap.)

Ar žinote, kad? -

Žiemos laiku šildomuose namuose ketvirtas nuošimtis šilumos išgaruoja pro kiekvieną langą.

—o—

Vienas išradėjas užpatentavo naują cigaretams dėžutę. Rūkytojas gali ją užrakinti, nustatydamas laiką, kada jam vėl reikėtų rūkyti — pavyzdžiui, už 20 minučių, pusės valandos arba po dviejų valandų.

Sakoma, ta dėžutė gali padėti rūkytojui atprasti nuo per tankaus rūkymo.

Pregresas

Romanas apie mongolų liaudies gyvenimą

Tikrieji Mongolijos stepių šeimininkai— klajojantieji gyvulių augintojai — aratai ilgus amžius kentė chanų bei jų talkininkų — lamų priespaudą. Tik Spalio revoliucijos poveikyje pabudo šio krašto engiami darbo žmonės. Istorinėmis 1920 m. dienomis aratų stepės užsidegė liaudies revoliucijos liepsna. Sumaniai vedama revoliucijos vadų — Suche Batoro ir Čoibalsano, mongolų liaudis nuvertė nekenčiamą chanų ir lamų jungą ir paskelbė Mongoliją liaudies demokratijos respublika.

Nuverstųjų išnaudotojų klasių skeveldros nenurimo. Kurstomos ir remiamos užsienio imperialistų, kurie Mongolijos teritorijoje žūt būt norėjo turėti placdarmą puolimui prieš TSRS, jos įvairiais būdais trukdė liaudies žygiui į laimingą ateitį. Vienas tokių sąmokslų buvo organizuotas 1930 m. Jam tiesiogiai vadovavo lamos, įgiję specialų teroristinį pasiruošimą imperialistinėje Japonijoje. Apie šį niekingą lamų ir japoniškų imperialistų kontrrevoliucinį maištą, jo paruošimą, apie mongolų liaudies kovinius sugebėjimus, apie neišvengiamą naujo pergalę prieš sena, apie naują žmogų — socialistinės Mongolijos statytoją pasakoja skaitytojui A. Ruterio romanas "Aratai".

Knygoje visų pirma matome geriausius liaudies vaikus: revoliucinės partijos narius, revjaunuolius ir pagrindinę aratų masę. Jiems būdinga gili meilė demokratinei liaudies respublikai, paprastiems darbo žmonėms, pasiaukojantį kovą dėl jų ateities ir neapykanta, visų pirma, lamoms, aktyviausiems reakcijos talkininkams.

Štai — Gombažapas, tolimo stepių chotono (pirminio administracinio vieneto) viršininkas, liaudies revoliucinės partijos narys. Tai aukšto idėjiškumo, aštraus proto ir didelės valios žmogus. Kovinį užsigrūdinimą jis gavo audringomis 1920 m. revoliucijos dienomis, kovodamas Čoibalsano vadovaujamoje armijoje. Jis nežino baimės, pasigailėjimo lamoms ir feodalų likučiams bei jų tarnams; jis niekina juos, net mirties pavojui gresiant drąsiai spiauna jiems į veidą ir meta drąsų kaltinimą: "Išdavikas!" Bebaimio kovotojo Gombažapo nepalaužia jokie sunkumai, nesulaiko šeimyniniai skausmai ir nelaimės. Kovoje netekęs dešinės rankos, jis duoda tvirtą revoliucijos kareivio žodį išmokti šaudyti kairiąja; netekęs vienintėlio savo kūdikio, jis nesugniužta, nes supranta, kad "... priešakyje — ne viena mirtis, daug kraujo priešakyje!". Turėdamas revoliucinį patyrimą ir organizatoriaus talentą, jis sumaniai kovoja su praeities liekanomis žmonių sąmonėje, mokamai demaskuoja lamų kėslus, aratų išnaudojimo ir mulkinimo politiką, neša tiesos žodį į aratų mases.

Vienoje gretoje su geriausiais mongolų liaudies žmonėmis, kuriančiais naująją Mongoliją, eina ir romane veikiantieji tarybiniai žmonės: Čoibalsano patarėjas Četinas, prityręs zootechnikas Ogniovas, bakteriologas Jevsiejenka, gydytoja kovai su maru Sara Abramovna, medicinos sesuo Jelena Dmitrijevna ir kt. Šių žmonių paveikslais autorius konkrečiais, įtikinančiais pavyzdžiais parodo Tarybų valstybės pagalbą Mongolijos Liaudies Respublikai, nupiešia šviesų tautų draugystės vaizdą, atskleidžia gilų tarybinių žmonių internacionalizmą.

Su teisėtu pasipiktinimu autorius įtikinamai demaskuoja romane reakcijos stovyklos atstovus. Jų tarpe pirmiausia sutinkame dvasininkus lamas, o drauge su jais ir eilę kitų Japonijos imperializmo samdinių. Ryškiausias, plačiausiai rašytojo nupieštas jų atstovas, be abejo, yra lama Bavo. Revoliucijos dienomis vadovavęs feodalų kavalerijai, kontrrevoliucijai pralaimėjus išbėgęs į užsienį ir baigęs taktinio paruošimo aukštuosius kursus prie generalinio štabo Tokio mieste, šis niekšas Japonijos imperialistų buvo specialiai atsiųstas organizuoti ardomajam darbui Mongolijos Liaudies Respublikoje. Bavo asmenyje matome kvalifikuotą, užkietėjusį žmogžudį. Tai jo įsakymu apkrečiami difteritu mažamečiai niekuo nekalti aratų vaikučiai, tai jo įsakymu užkrečiami įvairiomis infekcinėmis ligomis aratų gyvuliai, tai jo rankose pagaliau buvo visi ruošiamo sąmokslo siūlai.

Mongolijos liaudies respublikos kovotojai, vadovaujami Čoibalsano, ryžtinga ir pasiaukojama kova sudaužo reakcijos mėginimus. Šiai kovai pavaizduoti romane skirti ryškūs puslapiai.

Šiandien socialistinės Mongolijos statyboje yra pasiekti dideli laimėjimai. Į Mongolijos stepes ateina kinas ir teatras, steigiamos ambulatorijos, aratams ir aratėms plačiai atsiveria šalies mokyklų durys, o geriausieji liaudies atstovai siunčiami mokytis į didžiąją socializmo šalį — TSRS. Mongolijos laukuose ūžia traktoriai, skamba linksmos darbo dainos, naujais keliais laksto automobiliai, upėmis plaukioja turtingai prikrauti garlaiviai. Dideliam gyvenimui, socialistinei rytdienai kyla Mongolijos liaudis, padedama mūsų didžiosios Tėvynės, jausdama nuolatinę jos paramą.

Ši knyga supažindina skaitytoją su mongolų tauta, tvirtai stovinčia taikos šalininkų eilėse, su jos gyvenimu, darbais ir kovomis.

K. Ambrasas

Iš Istorijos

(Tąsa iš trečio pusl.)

"Viduryje sausio, 1945 m., prasidėjo didysis rusų ofensyvas ant Vislos. Savo dydžiu, tai buvo didžiausias iš visų ofensyvų laike Antrojo pasaulinio karo. Jis turėjo stebinančių pasisekimų. Biskį daugiau, kaip per dvi savaites laiko, rusai, ištaškė vokiečių jėgas, perėjo Vokietijos sieną išilgai 300 mylių ilgio frontą, pasivarė 250 mylių pirmyn nuo pirmiau buvusios jų linijos ant Vislos net iki Baltijos Jūros ir Odros upės... Kada rusai įsitvirtino prie Odros upės, tai Hitleris visas savo jėgas metė į rytų frontą, jau nepaisydamas vakarinio fronto." (256 p.)

Tarybų jėgos nuo Baltijos Jūros iki Jugoslavijos puolė priešą išilgai viso fronto ir triukšmo. Karo lėktuvai negalėjo daug padėti dėl blogo oro. Artilerijai kenkė sniego audros. Tankai veržėsi pirmyn per gilų sniegą. Kovūnai nugalėjo visas kliūtis ir vargus, kad ateiti į pagalbą savo sąjunginininkams.

Ir per 10 dienų Antrojo Baltarusijos fronto daliniai, komandoje maršalo Rokossovskio, jau buvo Elbinge ir Bransburge, ant Frisches Haff užlajos, prie Baltijos Jūros. Rytų Prūsijoj apie pusė milijono Hitlerio armijos buvo uždaryta, atskirta nuo Vokietijos. Vėliau ji sukapota į atskirus dalinius, sunaikinta ir suimta. Tarybų armija užėmė pozicijas išilgai Odros upės ir pradėjo ruoštis galutinam puolimui ant Berlyno. Taip baigėsi mūsų laikais naujasis Žalgiris Rytų Prūsijoj.

Jei Tamsta dar neprenumeruoji dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Klaipėdos srities darbininkų ir valstiečių korespondentų pasitarimas

KLAIPĖDA, spal. 24, 1952.— Spalio 22 d. Klaipėdos dramos teatro patalpose įvyko "Tiesos" ir "Tarybinės Klaipėdos" laikraščių 2-rasis srities darbininkų ir valstiečių korespondentų pasitarimas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 400 žmonių.

Pranešimą apie darbininkų ir valstiečių korespondentų uždavinius padarė "Tarybinės Klaipėdos" redaktorius **J. Gurskis.**

Įvykusiose diskusijose gausiai pasisakė korespondentai —pramonės, žemės ūkio, kultūros bei kitų sričių darbuotojai.

Pasitarime kalbą pasakė partijos srities komiteto sekretorius **K. Liaudis.**

Buvo surengta miesto ir periferijos sieninių laikraščių paroda. Geriausi sieniniai laikraščiai premijuoti.

—:—

Pradėjo darbą agrozootechnikų kursai

VILNIUS, spal. 24, 1952.— Mūsų respublikoje nuolat auga kvalifikuotų žemės ūkio specialistų skaičius. Šiomis dienomis Marijampolės, Vilniaus, Eišiškių, Anykščių ir kituose rajonuose 25 tūkstančiai kolūkiečių pradėjo mokytis agrozootechnikos kursuose. Apie 7,500 žemės ūkio meistrų šiais metais baigs kursus ir įgytas žinias panaudos respublikos žemės ūkyje. Būsimųjų agrozootechnikų parengimas vyksta neatitraukiant jų nuo gamybos.

1,200 žemės ūkio specialistų dirbs agrozootechnikos ratelių dėstytojais.

Prieš pradedant mokslo metus, ratelių vadovams ir dėstytojams buvo rengiami seminarai, veikė pasitobulinimo kursai. Besimokantieji kolūkiečiai aprūpinti programomis, vadovėliais, rašymo reikmenimis.

M. Šamoninas

Bitininkystės kolūkiuose

VILNIUS. — Respublikos kolūkiuose vis labiau vystoma bitininkystė. Šiais metais bičių fermų skaičius padidėjo iki 791.

Du kartus išplėtė bičių ūkį Naujosios Vilnios rajono "Bolševiko," Marijampolės rajono Mičiurino vardo, Biržų rajono "Bendro darbo" ir kitos žemės ūkio artelės.

Ariogalos rajono "Raudonosios žvaigždės" kolūkis dabar turi 50 bičių avilių. Iš kiekvieno avilio per metus gaunama po 50 kilogramų medaus.

—:—

Bibliotekų bendradarbiavimas

KAUNAS. — Kauno Politechnikos instituto biblioteka palaiko glaudžius ryšius su žymiausiomis bibliotekomis, kurios tarpusavyje pasikeičia įvairia moksline literatūra.

Toks bibliotekų bendradarbiavimas daug padeda studentams - diplomantams, aprūpina juos literatūra, kurios nėra bibliotekos fonduose.

—:—

Gausėja maisto produktų gamyba

KLAIPĖDA. — Pieno produktų gamyba srityje per keletą metų padidėjo daugiau kaip dvigubai. Vien tik Vilkiškių įmonė šiais metais pagamino 11 kartų daugiau produkcijos palyginti su 1948 metais.

Du kartus daugiau produkcijos išleidžia Klaipėdos konservų fabrikas. Žymiai padidino produkcijos išleidimą "Gegužės Pirmosios" konditerijos fabrikas.

Laisvės bendrovės suvažiavimas laukia nuo organizacijų ir nuo asmenų pasveikinimų.

Ar jau užsisakėte A. Dagilio poezijos knygą? Kaina $1.00. Užsisakiusiųjų vardai bus knygoje atspausdinti.

Jei dar neturite, tai tuojau įsigykite
Rojaus Mizaros vėliausią apysaką

KELIAS Į LAIMĘ

Knyga gražiuose viršeliuose; turi 368 puslapius, vaizduoja lietuvių gyvenimą.

Pažinkite Mykolo Kilpos, veikalo herojaus, išgyvenimus Lietuvoje ir Amerikoje.

Tai apysaka, kurią pradėjus skaityti, nenorėsite padėti į šalį, kol užbaigsite!

Duokite šią knygą savo draugui bei kaimynui pasiskaityti, tai bus jam gražiausia dovana.

Knygos kaina $1.50. Užsakymus siųskite:

"LAISVĖ"
110-12 Atlantic Ave. Richmond Hill 19, N. Y.

Įsigykite
JONO KAŠKAIČIO
eilių rinkinį

PROŠVAISTĖS

Knyga, kurioje telpa arti 150 Jono Kaškaičio gražiausių eilėraščių

Kiekvienas kultūringas žmogus privalo įsigyti "Prošvaistes," jas perskaityti ir laikytis savo knygynėlyje.

*

"Prošvaistėse" taipgi telpa įdomi Jono Kaškaičio (Dr. Kaškiaučiaus) biografija, jo mokslas ir kūryba.

*

Knyga iš virš 300 puslapių, kaina $1.50.
Tuojau įsigykite ir pasinaudokite tuom gražiu veikalu.

LAISVĖ 110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

PAKVIETIMAS Į LAISVĖS

BANKETĄ

GERA VAKARIENĖ IR ŠOKIAI

Ta puiki iškilmė įvyks

Sekmadienį, Sausio-January 25 d.

Tuojau įsigykite bilietą, $3.00

Daug palengvinsite rengėjams išanksto įsigydami banketo bilietą

Banketas bus
LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Ave. Richmond Hill, N. Y.

Vakarienė bus duodama lygiai 6-tą v. vak.

GEO. KAZAKEVIČIAUS ORKESTRA

Gros šokiams. Vien šokiam įžanga 75c.

Šokiai prasidės 7:30 val. vakare

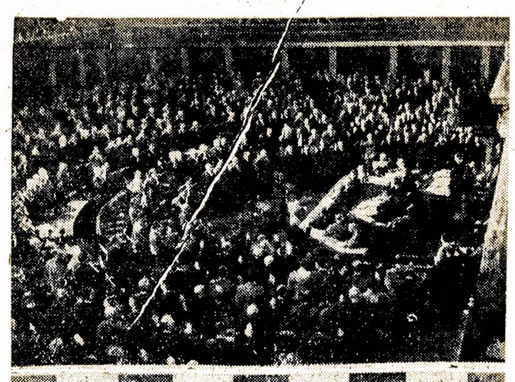

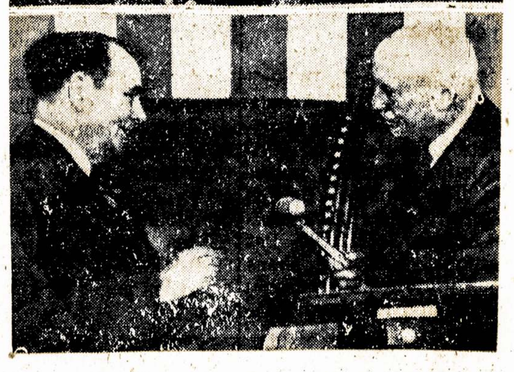

83-čiam Kongresui atsidarius naujas Kongreso pirmininkas (kalbėtojas) Joseph W. Martin prisiekdina naujuosius kongresmanus. Apačioje, buvęs Kongreso pirmininkas S. Rayburn perduoda kujelį naujam pirmininkui Martinui.

ATSIŠAUKIMAS

Dėl A. Dagilio poezijos rinkinio prenumeratos

Per keletą desėtkų metų mūsų žymusis Amerikos lietuvių poetas *A. Dagilis* yra sukūręs daug šaunių eilėraščių. Gražu būtų geriausius jų turėti knygos formoje. Bet galėsime tokį rinkinį išleisti tiktai už iš anksto surinktas prenumeratas bei aukas.

Todėl prašome tuojau užsiprenumeruoti. Prenumerata tiktai $1. Prenumeratorių vardai ir pavardės tilps knygos galę.

Be to, kurie ištesite, prašomi rinkinio išleidimui paaukoti. Viską siųskite Laisvės Administracijai —

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Šiuomi užsiprenumeruoju A. DAGILIO poezijos knygelę
ir užsimoku $.....
Vardas ir Pavardė .....
Antrašas .....
Miestas .....

PASTABA: Vardus ir pavardes, taip pat adresus, užrašykite aiškiai, suprantamai, nes knyga bus prenumeratoriams pasiųsta tiesiai į namus.

UŽBURTOJI SIELA

10-24-52 *Parašė ROMAIN ROLLAND* —56—

(Tąsa)

Jau tiek naktų ji buvo atpratusi miegoti; kol kūdikiui buvo reikalinga jos pagalba, ji laikėsi tvirtai; bet tomis valandomis, kai jis užmigdavo ir ramesnė dvasia būtų galėjusi tuo pasinaudoti atilsiui, ji tik dar labiau jaudindavosi. Ji virpėdavo kaip telegrafo vielos pučiant vėjui. Neįmanoma užmerkti akis: negalima be pavojaus pasilikti akis į akį su pamišusiais smegenimis. Aneta užsidegdavo lempą, stengdamasi sužymėti minčių eigą, gad galėtų ištrūkti nuo pamišimo. Bet tada ji imdavo ginčytis pati su savim dėl prietaringų, vaikiškų, keistų minčių, — bent jos tokios atrodė jos protui, pripratusiam prie racionalių metodų. Ji sau sakydavo, jog nelaimė pakibo ant jos todėl, kad ji buvo visapusiškai ir perdaug laiminga; ir jai atrodė, jog norint, kad sūnus pasveiktų, ją turi ištikti nelaimė kokiu nors kitu atžvilgiu. Tamsus ir galingas tikėjimas žiauriu atpildu, siekiąs žmonių giminės gilią praeitį! Bet pirmykštės tautos, norėdamos įsigyti prielankumą piktojo dievo-pirklio, kuris nieko neduoda veltui, bet parduoda už užmokestį, paaukodavo jam savo pirmagimį; ta kaina jie pirkdavosi saugumą likusiems savo turtams. Aneta savo gyvybe ir visu savo turtu būtų išpirkusi savo pirmagimį!

Ji sakė:

— Pasiimk iš manęs viską! Bet tegul jis gyvena!

Bet čia pat ji pagalvodavo:

"Tai kvaila! Niekas manęs negirdi..."

Nesvarbu! Senas, nuo amžių paveldėtas instinktas visą laiką sušniukštinėdavo dievo-pavyduolio buvimą. Ir prisispyrusi, aršiai derėdamasi, ji sakydavo:

— Pasirašykime! Moku grynais. Vaikas yra mano. Iš to, kas lieka, rinkis!

*

Lyg ir prietaringumui patvirtinti, Anetos žodį pasičiupo įvykis. Vieną rytą teta Viktorina nuėjo pas notarą pasiimti pinigų, kuriuos jis jau seniau turėjo sumokėti, ir sugrįžo apsiverkusi. Tą rytą Aneta turėjo laimę užsitikrinti savo sūnaus sveikata. Gydytojas buvo ką tik išėjęs; šį kartą jis pareiškė, kad vaikas visai pasveikęs. Aneta, nesitverdama džiaugsmu, bet vis dar bijodama, nedrįso visiškai pasitikėti šia nauja laime. Tą pačią akimirką ji pamatė atsidarant duris ir, akį užmetusi, pastebėjo susiraukusį tetos veidą; jos širdis ėmė plakti, ji pagalvojo:

"Kokia dar nelaimė įeis?"

Senoji ponia vos galėjo ištarti žodį. Pagaliau ji prabilo:

—Notariatas uždarytas. Notaras Greniu dingęs.

Visas Anetos turtas buvo pas jį. Aneta pirmą akimirką nesuprato; paskui... (Paaiškink, jei gali!)... jos veidas nušvito. Jai pasidarė lengva. Ji mąstė:

"Tai tik tiek!.."

Štai ji, ta gelbstinti nelaimė! Priešas pasiėmė savo dalį...

Paskui ji trūktelėjo pečiais dėl savo kvailumo. Bet, nepaisydama savo pašaipos, ji vis sakė jam:

— Ar jau gana? Ar tu patenkintas? Dabar aš užsimokėjau. Aš tau nebe skolinga.

Ji šypsojosi... Vargšė žmonija, kimbanti į krislelį savo laimės ir matydama jį nuolat, nuolat jai išsprūstantį, bando sudaryti sutartį su akla gamta, kurią ji sukuria pagal savo paveikslą...

— Pagal mano paveikslą?.. Ši pavyduolė, plėšri, žiauri gamta... Argi aš į ją panaši?.. Kas žino? Kas gali pasakyti: "Aš nesu toks..."?

Anetos turtas buvo žluges. Ji dar negalėjo įsivaizduoti savo nusigyvenimo masto. Bet, praėjus pirmam apstulbimui, kai ji šaltai ištyrė padėtį, ji prisipažino tai visiškai nusipelniusi.

Ji sugebėjo rūpintis reikalais; ji, kaip ir jos tėvas, turėjo gerą ir stiprią galvą; skaičiai jos negąsdindavo. Kas yra kilęs iš kaimiečių ir smulkių, veiklių ir gudrių miestelėnų, tam reikia tyčia pasistengti, norint praktiniuose klausimuose prarasti nuovoką. Bet kol tėvas buvo gyvas, ji buvo atleista nuo visų materialinių rūpesčių; po to ji pergyveno ilgą krizę, kai vidinis jos jausmų darbas ją laikė nelaisvėje. Gyvendama šioje bent kiek normalioje dykinėjimo būklėje, ji jautė ne visai sveiką biaurėjimąsi rūpintis savo turtais. Reikia turėti drąsos tai pasakyti: vidinio gyvenimo idealizmas, kuris niekina pinigą kaip parazitizmą, pamiršta, kad jis tik tada turi teisę taip daryti, kai yra jo išsižadėjęs; bet idealizmas, kuris auga sidabruotoje dirvoje ir tvirtina ja nesidomįs, yra pats blogiausias parazitizmas.

Norėdama atsipalaiduoti nuo rūpesčio administruoti savo turtą, ji buvo perdavusi visą jo tvarkymą puikiajam teisininkui Greniu, savo notarui. Senas šeimos draugas, žmogus, pagarsėjęs savo profesiniais sugebėjimais ir savo garbingumu, teisininkas Greniu jau trisdešimt metų matė savo kontoroje slenkant visus Rivijerų turtinius reikalus. Tiesa, Raūlis niekam jų nebuvo pavedęs prižiūrėti: tai darydavo jis pats. Nors jis ir labai pasitikėjo savo notaru, jis nepalikdavo jokio akto, nepatikrinęs taškų ir kablelių. Bet panaudojęs visas atsargumo priemones, jis pasitikėjo; jei jo uoslės žmogus pasitikėjo kitu, reikėjo, kad tas kitas pasitikėjimą užsitarnautų. Teisininkas Greniu jį užsitarnavo. Tiek, kiek žmogus gali, gyvendamas pasaulyje... (panaudojus visas atsargumo priemones)...

Pasaulietiško išpažinčių klausytojo vaidmuo, kuriam notaras yra skirtas šeimose, Greniu buvo atidengęs daugelį Rivijerų šeimos paslapčių. Nedaug jam buvo nežinomų Raūlio šėlimų ir ponios Rivijer sielvartų. Vieną jis mokėjo išklausyti užjausdamas; kitą — pataikaudamas. Būdamas žmonos patarėjas, jis vertino jos dorybes; būdamas Raūlio bendrininkas, jis vertino jo ydas (tai taip pat buvo dorybės, bent kiek laisvokos); buvo kalbama, kad jis neširdo dėl jo gudrių nuotykių. Notaras Greniu buvo nedidelis apyžilis žmogelis, pabaigęs šeštąją dešimtį, dailios išvaizdos, skaistaus veido, ypatingai korektiškas; klastingas ir drąsus, geras vyras, puikus juokdarys, jis mėgdavo pasakoti ir, norėdamas, kad geriau jo klausytųsi, jis pradėdavo žemu, išvargusiu balsu gestančiu šnabždėsiu, paskui, kai jau pasiekdavo tokią klausytojų tylą, kokios buvo norėjęs, jis pamažu išvystydavo skambumą taip, jog ir didelis klarnetas būtų galėjęs jam pavydėti; ir jau nebeatleisdavo klavišių, kol neužbaigdavo savo dainos iki paskutiniojo garso. Notaras senos mados, bet silpnas, naujų madų viliojamas, geras *pater familias*, senas miestietis, jis didžiuodavosi savo klientų tarpe turįs artisčių, lėbautojų, gražių vištelių; jo manija buvo vadintis seniu ir dargi perdėtai vaidinti senį; bet jis labai bijodavo, kad jo žodžiais kas nors nepatikėtų, ir slapčia uoliai stengdavosi pasirodyti esąs labiau padykęs negu jaunuoliai ir kad jis juos suriečia į ožio ragą.

Anetą jis pažino nuo mažų dienų ir labai nuoširdžiai ėmė rūpintis jos reikalais. Jam atrodė visai natūralu, kad ji po tėvų mirties visus savo reikalu patikėtų jam. Iš pradžių jis iš profesinio strupumo jai viską sąžiningai pranešinėdavo. Jis nieko nenorėjo daryti be jos pritarimo: Anetai viską tai įkyrėjo. Tada jis paimdavo atskirą įgaliojimą vienam ar kitam reikalui, kurio tik labai neaiškų apibūdinimą Aneta išklausydavo (visai neklausydavo). Paskui buvo sutarta, kad, Anetai dažnai išvykstant iš Paryžiaus nepalikus adreso, notaras Greniu kuo geriausiai darbuosis jos naudai, su ja nebesitardamas. Šitaip viskas vyko gerai: notaras viskuo rūpinosi, jis surinkdavo Anetos įplaukas ir pagal reikalą jai duodavo pinigų. Pagaliau, norėdamas įteisinti savo padėtį, jis užsimanė išgauti iš jos bendrą įgaliojimą... Vanduo ėmė tekėti po tiltais... Jau buvo praėję daugiau kaip metai, kai Aneta nebuvo mačiusi notaro, kuris jai punktualiai kas trys mėnesiai įmokėdavo sutartas sumas. Gyvendama viena šalia paryžietiškos bendruomenės, nebeskaitydama laikraščių, ji sužinojo apie įvykį tik daug vėliau. Senasis notaras Greniu įsigeidė pasidaryti perdaug gudrus. Be asmeninio savo pelno jis dar pasidavė norui paspekuliuoti; norėdamas dar labiau padidinti savo klientų turtą, jis įvėlė jpos į rizikingas kombinacijas, kur jie ir susvyravo.

(Bus daugiau)

Cleveland, Ohio

Marie Reed Haug kandidatuoja į Mokyklų Tarybą.

Veikli UE unijos vadovė Marie Reed Haug, kuri kandidatavo į Clevelando Mokyklų Tarybą 1951 metais, tada gavo virš 40,000 balsų. Nors Haug nebuvo išrinkta į mokyklų tarybą, bet dalis jos sumanytų mokykloms pagerinimų, už kuriuos ji agitavo savo rinkiminėje platformoje, tapo įvykdyti, nes jos oponentai, bijodami, kad Marie Reed Haug netaptų išrinkta, patys pasižadėjo pravesti tuos mokyklų pagerinimus, už kuriuos Haug agitavo. Ir kai kurie jau įvykdyti, kaip pakėlimas algų mokytojams, pastatė keletą mokyklų tiršta žmonėmis apgyventose apylinkėse.

Bet daug gerų dalykų, už kuriuos Haug agitavo savo rinkiminėje programoje, dar neįvykdyta, butent: mokyklose vaikams užkandžių programa, daugiau vaikams pažaidimui vietų, prašalinimui diskriminacijos mokytojų parinkime, už nupigintą važiuotę mokyklų vaikams ir mokinant praktikuoti lygybę tarpe rasių, religinių ir kitų įsitikinimų bei tautinių paėjimų.

Šiemet Marie Reed Haug vėl kandidatuoja į Clevelando Mokyklų Tarybą. Ji yra aukštai išsimokslinusi socialiame moksle ir yra pilnai tinkama užimti tą vietą. Jos kandidatūrą remia Progresyvių Partija, UE unija ir visas Clevelando progresyvis judėjimas. Lietuviai irgi privalo susidomėti jos išrinkimu, mes privalome imtis už parašų rinkimo ant peticijų ir kitais galimais budais prigelbėti.

Ohio reakcininkai pravedė daug apsunkinimų uždėjimui nepatogulmingų kandidatų ant balsavimo baloto. Tas padaryta todėl, kad neprileisti į jokią valdvietę nieko daugiau, kaip tik senųjų, Wallstryto dominuojamų partijų pastatytus kandidatus. Užtai Marie Reed Haug kandidatūros uždėjimui ant Clevelando baloto reikia iki vasario 4 d. surinkti užsiregistravisių piliečių 6,000 parašų. Bet, kaip žinoma, užtikrinimui, kad būtų pakankama gerų parašų, visuomet reikia jų surinkti daug daugiau.

Draugė Stripeikienė gražiai sveiksta

Kelios savaitės atgal drg. Stripeikienė, puldama laiptais, buvo skaudžiai susižeidusi, dešinės rankos peties kaulas buvo skilęs. Dabar draugė sakė, kad skausmai jau paliovė. Tik gydytojas sakęs, kad tūlą laiką ji negalės rankos pajudinti ir privalės užsilaikyti ramiai.

Todėl, kuriems laikas pavelina, atlankykime draugę Stripeikienę ir palinkėkim jai greito ir visuotino pasveikimo. Stripeikų antrašas yra: 1033 E. 74-ta gatvė.

Draugė Stripeikienė, apart kitų nuopelnų draugijiniame judėjime, buvo nuolatinė barčekių pardavinėtoja parengimuose. Mažai buvo parengimų ar piknikų, kuriuose nebūtume matę draugės Stripeikienės pardavinėjant barčekius.

J. N. S.

Treveskyn, Pa.

Iš LDS 157 kp. veikimo

Lapkričio mėnesį buvo surengta draugiška vakarienė. Parengimas gerai pavyko. Pelno padarė $94.

Tai garbė priklauso Pittsburgho lietuviams už skaitlingą atsilankymą į mūsų parengimą. Kuopos valdyba ir nariai išreiškė padėką tiems, kurie atsilankė ir pridavė daugiau drąsos ir ateityje ruošti panašius parengimus.

Gruodžio 14 d. įvyko kuopos susirinkimas. Narių dalyvavo labai mažai. Peiktina, kad daugelis kuopos narių nesirūpina savo draugijos reikalais.

Finansų sekretorė patiekė raportą, kad turime suaugusių 40 narių ir vaikų skyriuje 4.

Šiame susirinkime buvo renkama kuopos valdyba. Pasiliko ta pati. Pirm. Alex Zalesky, vice pirm. Vincas Plietas, fin. sekr. M. Savukaitienė, prot. sekr. U. Paich, ižd. Ignas Mažietis Jr., ligonių lankytojai— A. Bambalauskė ir I. Mažietis.

Reikia pasakyti, jog ši valdyba darbuojasi per daug metų. Finansų sekr. M. Savukaitienė jau virš 20 metų, prot. sekr. 18 metų, pirmininkas 15 metų. Visa valdyba veikli ir tinkamai atlieka savo pareigas.

U. N. P.

Pittsburgh, Pa.

Iš LDS 142 kp. veikimo

Sausio 4 d. įvyko kuopos susirinkimas. Nariais buvo skaitlingas. Šiame susirinkime pasitraukė iš valdybos vietos pirm. J. Miliauskas, vice pirm. J. Kazlauskas, ižd. J. Kvedaras ir ligonių lankytojas J. Jablanskas. Tas vietas užėmė pereitame susirinkime išrinkti nauji: pirm. J. Mažeika, vice pirm. A. Šeslakas, ižd. A. Yankauskaitė ir ligonių lankytoja J. Mockienė. Linkėtina valdybai geriausių pasekmių.

Tenka ištarti padėkos žodis 1952 metų valdybai už tinkamai atliktus darbus.

Naujieji valdybos nariai taipgi pasižadėjo darbuotis pagal savo išgalę.

Tenka čia padaryti smagų pranešimą, jog Jonas Purtikas, kuopos delegatas pereitame LDS Seime, grįžęs namo stojo darban. Jis pasikvietė talkon kuopos sekretorius Joną Sadniką ir Stasį Paulauską, pasiėmė aplikacijų ir pasižadėjo kartu darbuotis gavimui naujų narių. Jau įrašyti du jauni nariai. Aš taipgi pasižadu jiems pagelbėti. Manome gauti nemažai naujų narių. Manome turėti šiais metais geras pasekmes.

Taipgi tenka atiduoti kreditas mūsų namo prižiurėtojams N. ir J. Midukiams, kurie eina gaspadoriaus pareigas nuo 1950 metų. Jie tinkamai ir teisingai atlieka savas pareigas.

LDS 142 kp. pirm.

J. Mažeika.

MATTHEW A. BUYUS

(BUYAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.

Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

MONTELLO, MASS.

Kviečiame visus apšvietą branginančius lietuvius į draugišką sueigą pasikalbėti, pasižmonėti ir pasitarti spaudos reikalu. Ši draugiška sueiga bus paramai dienraščio Laisvės, įvyks šeštadienį, sausio-Jan. 17 d., bus Tautiško Namo viršutiniuose kambariuose, prasidės 7:30 val. vakare.

Tai bus kartu ir pirmas draugiškas pasimatymas su pradžia naujų metų 1953. Pasivaišinsime ir draugiškai pasitarsime dienraščio Laisvės reikalu. Būkite visi, kurie tik galite. Įžangos nėra.

LLD 6-tos kuopos tam reikalui išrinktas komitetas.

SO. BOSTON, MASS.

Dienraščio Laisvės Paramai

BANKETAS

RENGIA L.L.D. 2-ra KUOPA, MOTER ŲSKYRIUS IR KITOS PROGRESYVĖS ORGANIZACIJOS

Įvyks Sekmadienį

SAUSIO 18 JANUARY

Prasidės 4:30 val. po pietų ir tęsis iki vėlumos.

Bus Klubo Patalpoje

318 Broadway, So. Boston, Mass.

Graži Dainų Programa, Dalyvauja:

ONA MINEIKIUTĖ, Sopranas

Jai akompanuos GERALDINE STANLEY

Dalyvaus ir Broadway Kvartetas

BUS DAUG SVEČIŲ IŠ NEW YORKO IR IŠ KITŲ MIESTŲ

Kviečiame visus dalyvauti, pasilinksminti ir tuom pat kartu paremti dienraštį Laisvę.

Rengėjai.

"Džiaugiuosi, kad Kongresas atsidarė. Buvau pradėjas pamiršti pasiruoštą kalbą prieš darbininkus."

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

So. Brooklyn

Iš LDS 50 kuopos susirinkimo

Penktadienį, sausio 2-rą d. įvyko kuopos metinis susirinkimas naujoje vietoje, draugų Kulikų name. Kai į metinį, tai narių atsilankė permažai.

Kuopos komiteto raportas buvo trumpas, nes praėjusiais metais mažai kas buvo veikiama. Finansų sekr. C. Bready davė pilną metinį raportą, kuris parodė sekamą: viso įplaukų $1,486.64, išlaidų $1,487.92, reiškia, nedateklius $1.28. Kuopa turi Namo Bendrovės du šėru ir Spaudos Bendrovės du šėru.

Narių viso 60 ir visi pilnai pasimokėję už praeitus metus. Mirė vienas narys.

Iš LDS 3 čios apskrities konferencijos raportą davė M. Kulikienė ir K. Milenkevičius. Kuopa turėjo išrinkus 6 delegatus ir visi dalyvavo, kas pagirtina. Pranešė, kad apskrities veikimas praėjusiais metais buvo geras, kas liečia apskrities valdybą, bet nekuriose kuopose prastai veikta ir ne gana kooperuota su apskrities komitetu.

Plačiai diskusavome, kaip kuopos veikimą pagyvinti; kaip užinteresuoti narius, kad lankytų kuopos susirinkimus. Prieita nuomonės, kad po susirinkimų turėti kokias vaišes, kurias paruoš mūsų moterys kuopietės. Žinoma, ir vyrai turės nors finansiniai prisidėti.

Sekančiame susirinkime reikės pasikalbėti, kad turėti kokiu svarbesniu sveikatos klausimu paskaitą, kurių mes turime bent kelias. Ypatingai šenstančius narius sveikatos klausimas turėtų suinteresuot.

Sekantis susirinkimas įvyks penktadienį, vasario 6 d., 115 36th St., Brooklyn, N. Y.

Koresp.

Aido Choras

Reguliarė Aido Choro pamoka įvyks penktadienį, sausio 16-tą, 8 val. Svarbu visiems nariams dalyvauti.

Choro Prezid.

Paroda pratesta

Vengrų dailininko Bela Bartok kūrinių paroda pratęsta iki šio mėnesio 18-tos. Vykdoma kas dieną nuo 3 iki 8. O pirm prasidedant ir užbaigiant po valandą teikia rekorduotų tautinių dainų ir muzikos programas. Vieta: 137 W. 52nd St., antrame aukšte.

Valstijos CIO vadas užgyrė streiką

Louis Hollander, CIO prezidentas New Yorko valstijoj, atvykdamas į visos valstijos CIO unijų vykdančiosios tarybos posėdį, pareiškė užgiriąs busų streiką. Ir sakė, jog jis tikisi, kad taryba vienbalsiai užgirs busų darbininkų streiką.

Hollanderis stipriai kritikavo Valstijos Senato daugumos lyderį Arthur Wicks už tai, kad jis puolė CIO Transport Workers Uniją ir jos vadą M. Quill, vadovaujančius busmanų streikui.

Subways neaprėpia visų keliaujančių

Praėjusį pirmadienį grįžimo iš darbo laiku, 5 val., važiuotė buvo visai sustabdyta ruožte Times Square ir 96th St. ant ekspresinės linijos. Minioms pradėjus susiburti, prie Times Square tapo pastatyta policija, kuri stotin neleido daugiau nieko, kaip tik tuos, kurie pasisakė važiuojančiais lokaliniais traukiniais.

Unija sako, jog pajėgos laidai išdegė dėl perpildytų traukinių, dėl perdaug įtempto vartojimo. Ir įspėjo, kad tokios nelaimės turės daugėti, jei nebus susitaikyta su busų streikieriais.

Unijistai sako, kad nepraktiška ilgiau atsidėti ant perdaug apsunkintų subways.

Valstijos valdžia tyrinės streiką

Gubernatorius Dewey įsakė valdinei valstijos Public Service Komisijai tyrinėti ir valdžiai pranešti "taip greit, kaip greit galima" apie streikierių uždarbius, mokestį už viršvalandžius ir apie firmų finansinę padėtį.

Stebėtojai politinės padėties sako, jog tai atsiduoda užmojumi kelti fėrą.

Freeport, L. I., gyventojas Horace Oles, 58 m., pavojingai pašovė daktarą Carter ir jo neseniai vestą žmoną, kuri pirmiau buvo Oles'o meilužė. Pats ten pat nusišovė.

Iš Teismo Rūmų

Foley Square, N. Y.—Prieškomunistinė propaganda tapo "tryliktuoju teisėju," pareiškė 13-kos darbininkų vadų komunistų teisme advokatas John T. McTernan. Jis savo atsišaukimą į džiūrę, kad išteisintų teisiamuosius, pradėjo sausio 8-tą ir tęsė 9-tą.

"Čia yra antikomunizmo problema. Mes būtume kvailiai, jeigu ignoruotume prieškomunizmo veikmę į jus.. Būti teisingais savo priesaikai, jūsų rolei, jūs turite grumtis su prieškomunizmu. . ."

"Ta propaganda yra tryliktuoju teisėju. Jeigu jūs galėsite nukovoti tą 13-ją džiūrį-stą, tuomet mes nesibijom nuosprendžio. Nes įstatymas ir faktais paremtas nuosprendis bus teisiamųjų išteisinimo nuosprendžiu."

Įspėdamas apie pavojingumą propagandos iš valdinių organų ir asmenų, advokatas sakė:

"Atsiminkite, propaganda tebepasilieka propaganda net jei ji ir pažymėta oficiališka. Tie, kurie bando jūsų nuosprendį pakreipti per propagandą, turi būti atmesti su tokia pat panieka, kaip kad jūs atmestumėte džiūrės fiksuotojus."

"Nebūkite gumine antspauda išleisti nuosprendį tokiu, kokio valdinės propagandos artistai nori. Ar jūs čia tam, kad užantspauduoti tą, ko J. Edgar Hoover ir senatorius McCarran nori?" klausė advokatas.

Prokuratūra, sakė jis, atstovauja ir kalba už padėtį tokią, kokia ji yra mūsų visuomenėje. Bet ta padėtis nėra gera. Kada valdininkai kalba už padėtį, kokia ji yra, "jie nekalba už Jungtines Valstijas, kurias aš myliu." Jie remia diskriminavimą keturiolikos milijonų negrų. Jie nekalba prieš tironiją, kuri persekioja kairiuosius liaudies darbuotojus, palieka ramybėje dešiniuosius taksų sukčius.

Čia apginamieji skaito save revoliucionieriais, "kaip kad ir kiti pastaraisiais mėnesiais vedusieji kampaniją už pakaitą — už pakaitą santvarkos, kuri buvo priežastimi dviejų pasaulinių karų vieno amžiaus laikotarpiu. Kad jie nori pakeisti santvarką, kuri gimdo suktybes, kuri suteikia gengsteriams ant valdžios galią."

Jis toliau nurodė, kad pakaita santvarkos yra komunistų ir jų partijos logišku siekiu, bet kad jie neplanuoja socializmą Amerikos žmonėms brukti. Kad kol daugumą žmonių socializmo nežino, nereikalauja, komunistų tuojautinė veiklos programa yra kovoti ir šalinti ir iš esamosios santvarkos didžiausiuosius blogumus, neatsidedant laukti, kad socializmas viską blogą panaikins. Komunistai, sakė jis, nei savo tolimųjų siekių, idėjų, nei šiandieninės programos neslepia. Ji yra viešai skelbiama, komunistai už ją darbuojasi, kovoja.

Atsakyme apie tą komunistams primetamą "spėką ir prievartą," McTernan klausė: "Ar Komunistų Partija bent kada lavino savo narius vartoti karinius įrankius? Atsakymas yra — ne. Ar Komunistų Partija instruktavo savo narius vykdyti sabotažą? Atsakymas yra — — ne. Ar Komunistų Partija vartojo kariniams pratimams vykdyti vadovėlius? Atsakymas yra — ne. Ar Komunistų Partija dirigavo kokį užpuolimą ant Jungtinių Valstijų?! Atsakymas yra — ne. Ar Komunistų Partija bent kada šaukė sukilimą prieš Jungtines Valstijas Atsakymas yra — ne. Ar Komunistų Partija bent kada šaukė už pilietinį karą prieš Jungtines Valstijas? Atsakymas yra — ne."

Prokuratūra nepateikė jokių parodymų spėkos ir prievartos vartojimo ar šaukimo tai vartoti, sakė advokatas.

"Tik pagalvokite, jie būtų nuvertę valdžią su tomis," sakė jis pakeldamas aukštyn džiūristams parodyti tris knygas, kurias prokuratūra skaito parodymu prieš teisiamuosius. Jis užbaigė pareiškimu, kad valdžia bandė teisiamuosius pasiųsti kalėjiman už tai, ką kitas kas nors parašė knygoje.

Paskutinis turėjo savęs apgynimui kalbą pradėti Pettis Perry sausio 12-tą. Po jo kalbos, kada nors 13-tą ar vėliau, skirta viena diena prokuroro kalbai. Seka teisėjo paskutinis pareiškimas. Po to byla eis džiūrei, galutinam nuosprendžiui.

Rep.

Veiksmai Rosenbergam gelbėti

New Yorko darbininkais ir biednuomene apgyventoj East Side jau nuo praėjusio penktadienio vykdomas nepertraukiamas budėjimas už Rosenbergų gyvybės išgelbėjimą. Tūlomis valandomis būna po kelis maršuotojus. Kitomis valandomis pavirsta į masinę demonstraciją.

Maršuoja kaip ir pikiete, pirmyn ir atgal, Delancey St. bloke tarp Norfolk ir Suffolk Sts. Neša iškabas, dalina lapelius, kalbina praeivius pasirašyti atvirutes ar telegramas prezidentui Trumanui, prašant susimylėti, panaikint mirties bausmę.

Šeštadienio vakarą ten pat šaukiamas masinis mitingas.

Daug kur kitur mieste vykdomi panašūs maršavimai ir mitingai. Juose dalyvauja visi, kurie nori išgelbėti Rosenbergų gyvybę ir apsaugoti mūsų šalį nuo gėdos, kurią už trauktų jų numarinimas.

Erica Steel, 29 m., prisipažino kalta verbavime merginų prostitucijai galintiems gerai apmokėti ponams.

Vienas Ryano bendras nuėjo kalėti

New York laivakrovių "karalius" Ryan nusileido per metų metus eilinių darbininkų reikalautame viename punkte —jis sutiko leisti atstatyti iš pareigų buvusį savo pirmaranki leitenantą Edward F. Florio.

Vargšas "karalius" šį kartą buvo praradęs kiek tiek savo galios, nedrįso savo tarno apginti. Priežastis: Florio jau patalpintas kalėjime 18-kai mėnesių už tai, kad bandė nuo tyrinėtojų nuslėpti tūkstančius dolerių nuo kompanijų gautų kyšių.

Laike laivakrovių streiko 1949 metais iš kelių kompanijų gavęs $45,000 už specialį joms leidimą iškrauti prekes. Iš vienos tiktai stambios Jarka korporacijos jis gavęs $19,000.

O laivakrovius apludavęs paskolomis. Imti paskolas laivakroviai turėdavo ne vien tiktai iš reikalo paskolos, bet kad įtiktų Florijui. Prasikolinusieji dažniau gaudavo darbo. Gi už paskolą palūkanas imdavo po 5 nuoš. už pirmą savaitę, po10 nuoš už antrą savaitę.

Florio buvo taip "geras," kad jis pats paimdavo darbininkų algas. Ir tiktai atskaitęs už paskolas palūkanas ir kitus raketierių gaujai reikalingus mokesčius, likučius sugražindavo tą algą uždirbusiajam.

Darbininkai, kurie numaskavo Florio ir privedė prie kalėjimo, pareiškė, kad įkalinimas vieno Florio pajūrio neapvalė. Kad likosi dar dešimtys tolygių Florijui charakterių nepaliesti. Ir kad tebelaikoma vergiškoji samdymo sistema, taipgi diktatorinė praktika ir persekiojimas nenuolankių narių unijos lokaluose.

Darbininkai reikalauja demokratinės santvarkos unijoje ir samdymo per uniją. Dabar jie, kaip vergai, priversti stovėti eilėse, iš kurių tiktai raketieriams pamoti pirštu gali eiti dirbti. Darbui priklausant nuo raketierių malonės, darbininkai yra verčiami jiems nusilenkti, arba badauti.

I.S.

Apšaudęs namą

Brooklyne sulaikytas tardymui Benjamin Pennisi kaipo apšaudytojas namo to asmens, ant kurio buvo supykęs. Tony Pellone, kuriam šuvis taikyta, nei namie tuo tarpu nebuvęs. Bet buvęs jo tėvas, kuris paėmęs šovėjo auto numerį. Su tuo numeriu policija atsekė pas šovėją.

New Yorko mokyklų budžetui numatyta skirti $279,022,785.

Aktorius Tony Curtis prisega savo žmonai Janet Leigh, taip pat aktoriui, medalį. Jie abudu gavo po medalį nuo Hollywoodo moterų reporterių, kaipo sukalbamiausi ir draugiškiausi aktoriai.

Darbininkų laikraštis pradėjo vajų

Angliškas darbininkų dienraštis Daily Worker paskelbė vajų gauti skaitytojų dienraščiui ir jo sekmadieninei laidai, The Worker. Tuo tikslu Darbo Unijų Komitetas sušaukė konferenciją sausio 15-tos vakarą.

Dienraštis neseniai įvykdė savo finansinį vajų, kurio ei goje sukelta virš $50,000 laikraščio išlaikymui. Kvota buvo 50 tūkstančių dolerių.

PRANEŠIMAI

PITTSBURGH, PA.

Rusų apšvietos organizacija Pittsburghe rengia šaunų banketą ir koncertą, o taipgi ir Rusų ir ukrainiečių tautiški šokiai ir muzika.

Parengimas įvyks sausio 25-tą d., kaip 1 val. popiet, 43 Red St., rusų bažnytinėj svetainėj. Kas atsilankys, tas nesigailės. Pelnas skiriamas dėl progresyviško laikraščio "Russky Golos".

Įžanga $2.00 už banketą ir koncertą

F. J.

(10-11)

BROOKLYN, N. Y.

Šv. Jurgio Draugystė rengia savo metinį balių, kuris įvyks vasario 14 d., Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo svetainėje. Prašome aplinkinių organizacijų virš minėtą dieną nedaryti parengimų, kad nepasidarytų nesmagumų vieniem ir kitiem.

Komisija, J. S.

(10-12)

Philadelphia, Pa.

HELP WANTED—FEMALE

STENOGRAPHER. Thoroughly experienced in general office routine. Pleasant environment. Steady position. Good pay. Apply in person or phone: LA SALLE NECKWEAR CO., 1230 Arch St. RI. 6-7230.

(11-13)

CLERK. Opportunities for recent High School graduates in office of North Phila. Mfg. Co. Some typing required. Pleasant surroundings. 5 day week. STEEL HEDDLE MFG. CO., 2100 W. Allegheny Ave. SA. 2-2460.

(11-13)

TYPIST

Attractive position for a young woman with a High School education and knowledge of typing and bookkeeping, who feels she has better than average ability. Some experience, while helpful is not essential, since we are glad to train you and help you get started. Pleasant working environment. Salary comparable with qualifications plus merit increases. Planned program of advancement. Vacation with pay. Worthwhile employee benefits. COMMERCIAL CREDIT CORP., 401 N. BROAD ST. ROOM 812.

(9-15)

C. J. RAINEAR
Has immediate opening for
Typist
Experienced for Billing Department. Pleasant office, Good Surroundings. 5 day week Phone LO. 7-2458.

(8-11)

HELP WANTED—MALE

TOOL MAKER'S 1st class man with some classic mold making experience preferred. Congenial working conditions. Good pay; steady work. Apply in person. BOCHMANN BROS., 1400 E. Erie Ave. See MR. WALTERS.

(9-15)

FACTORY HELP. Corrugated Box Shop. Experienced preferred. Slitter up and down and Rotary Slotter. Flap cutter operators. Also needed Pressmen. Apply in person. MR. DE MARCO, UNITED CONTAINER CO., 56th & LANCASTER AVE.

(9-15)

PRANEŠIMAI

DETROIT, MICH.

Detroito Moterų Pažangos Kliubo susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 21 d., pradžia 7:30 v. vak., Draugijų salėje, 4097 Porter St. Visos narės malonėkite dalyvauti šiame susirinkime. Pradėkime naujų metų veiklą su nauja energija. Apart kitų svarbių reikalų šiame susirinkime bus renkama Kliubo valdyba. Taipgi visos pasirūpinkite užsimokėti duokles.

N. A., sekr.

(11-13)

WORCESTER, MASS.

Gerbiami Aido Choro nariai! Taipgi ir visi dainą ir meną mylinti žmonės. Džiugu jums pranešti, kad sausio-Jan. 18 d., Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott St., 2-rą val. popiet, prasidės Aido Choro pamokos. Tai bus prisirengimas dalyvauti 2-rosios Meno apskrities koncerte, kuris bus balandžio 12 d., Worcesteryje.

Širdingai kviečiame visus ateiti į pamokas. Kurie gavote pakvietimus ir kurie negavote, o galite dainuoti chore, ateikite ir stokite į tą gražų meninį darbą. Prašome įsitėmyti, kad pamokos prasidės 2-rą val. popiet.

Kom.

PHILADELPHIA, PA.

Svarbus susirinkimas ALDLD 10 kuopos ir Moterų Klubo įvyks 18 d. sausio, 1150 N. 4th st., rusų name.

Moterys klubietės laikys susirinkimą kaip 3 val., o 10 kuopa pusė po 4-rių. Apart kitų svarbių reikalų aptarsime kas atstovaus mūsų šėrus Laisvės metiniame suvažiavime, kuris įvyks sausio 25. Taigi nepatingėkime susirinkti.

Kuopos Valdyba.

(8-10)

MONTELLO, MASS.

Draugiškas vakaras dienraščio Laisvės reikalu, įvyks šeštadienį, sausio-Jan. 17 d., Lietuvių Tautiško namo viršutinėje salėje, 8 Vine St., Montello. Pradžia 7:30 v. vak. Pasikalbėsime spaudos reikalu, pasmylėsime su pradžia naujų metų, linksmai laiką praleisime draugiškoje sueigoje. Įžangos nebus.

Kviečia LLD 6 kp. tam tikslui išrinktas komitetas.

(8-10)

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Gerai Patyrę Barberiai

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs dajktteliai, ligonių kambariui rejkmenys —už griežtai žemas kainas.
MAX PEIST, Ph. G.
Receptų Specialistai
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6283

VIrginia 9-6125
PETER GUSTAITIS, JR., M. D.
MODERNINĖS MAŠINOS VIDUJINIŲ LIGŲ TYRIMUI
2-3; 6-8 P. M.
By Appointment
Except Thurs. & Holidays
87-20 85th Street
WOODHAVEN, L. I., N. Y.

VILNIES
KALENDORIUS
1953 Metam
Prirengė L. JONIKAS
Išleido dienraštis Vilnis
Knyga 160 Puslapių, Kaina 50c

Gausus šaltinis istorinių informacijų ir žinių. Daug labai naudingų raštų iš įvairių mokslo sričių. Nepaprastai įdomūs pasiskaitymai, vertingi žinoti kiekvienam.

Apart kitų naudingų raštų, šis veikalas yra spalvingai apvainikuotas gruožine literatūra, prozoje ir poezijoje, žymiausių lietuvių rašytojų.

Ši knyga yra mylimiausias draugas turėti savo namuose kiekvienam apsišvietusiam žmogui ilgais žiemos vakarais. Įsigykite ją tuojau.

Ant užsakymų siunčiame ir į kitus miestus. Užsisakantiems iš kitur po vieną kopiją kaina 60c, persiuntimą apmokame. Mokestį galite prisiųsti U. S. pašto stampomis—3c, 5c ar 10c.

Užsakymus siųsdami adresuokite sekamai:

LAISVĖ
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

GLENN'S RESTAURANT & BAR
Buvęs RUSSIAN INN dabar lietuvių Glenn šeimos nuosavybė
A. TODER IR JO ORKESTRAS
A. DONCOV DAINOS ir ARMONIKA
ELBA RADRIGEUZ Amerikoniškos ir ispaniškos Dainos
V. KROCHMALNAS Patarnauja ir dainuoja ukrainietiškas ir kitas dainas
Žemos kainos *Puikūs valgiai*
ČIA RENKASI LIETUVIAI, UKRAINIEČIAI IR KITI
219 2nd Avenue (arti 14th St.) New York, N. Y.
Telefonas GR. 3-9865
NĖRA MINIMUM MOKESTIES IR NĖRA COVER CHARGE
Penktadieniais, Šeštadieniais ir Sekmadieniais Floor Show, Dainos ir Šokiai, Šauni Orkestra.

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Užlaiko puikų
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174